

**VOORSTEL AAN
DAGELIJKS BESTUUR/ALGEMEEN BESTUUR**

Datum	19 maart 2018																								
Opsteller	Willem Essen																								
Onderwerp	Vaststelling Jaarstukken 2017																								
Samenvatting	De accountant heeft de controle van de Jaarstukken 2017 afgerond en goedkeurende verklaringen inzake getrouwheid en rechtmatigheid afgegeven. In het Accountantsverslag 2017 zijn de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen inzake de controle opgenomen. Dit verslag is –met een reactie van de directie van SSC DeSom- bijgevoegd.																								
Voorstel	- De Jaarstukken 2017 vaststellen; - Na vaststelling de Jaarstukken 2017 toezenden aan de raden van de deelnemers ten behoeve van een zienswijze; - Instemmen met de reactie op het Accountantsverslag.																								
Interne toetsing	☐ Juridische gevolgen ☐ Financiële gevolgen ☐ Personele gevolgen ☐ Item voor de OR																								
Advies KBG 27-3-'18	Geen advies ontvangen																								
Advies AC 4-4-'18	Positief advies																								
Besluit DB 10-4-'18	conform bespreken opmerkingen <table border="1"> <tr> <td>..... - Ehz</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>G.J. Nijpels – O</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>F. Streng – M</td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>	 - Ehz				G.J. Nijpels – O				F. Streng – M															
..... - Ehz																									
G.J. Nijpels – O																									
F. Streng – M																									
Behandeling AB	conform bespreken opmerkingen <table border="1"> <tr> <td>– Ehz</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>M. Pijl – D</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>N. Slagter –SB</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>G.J. Nijpels – O</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>F. Streng – M</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>R. Posthumus – K</td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>	– Ehz				M. Pijl – D				N. Slagter –SB				G.J. Nijpels – O				F. Streng – M				R. Posthumus – K			
– Ehz																									
M. Pijl – D																									
N. Slagter –SB																									
G.J. Nijpels – O																									
F. Streng – M																									
R. Posthumus – K																									
Besluit AB 4-7-'18																									

Namens het Algemeen/Dagelijks Bestuur van de GR SSC DeSom, datum

De waarnemend voorzitter,

de directeur ad-interim,

G.J. Nijpels

A. van Dorland

TOELICHTING:

De accountant heeft de controle van de jaarstukken 2017 afgerond.

Deze controle heeft geresulteerd in een goedkeurende verklaringen voor rechtmatigheid en getrouwheid.

Daarnaast heeft de accountant het Accountantsverslag 2017 opgesteld, waarin de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen inzake deze controle zijn opgenomen.

Wij stellen voor als volgt met deze aanbevelingen om te gaan (de annotatie voorafgaand aan de aanbeveling verwijst naar Hoofdstuk 1. Uitkomsten controle):

- 1.4 Verbeteren van de documentatie met betrekking tot de dienstverlening aan Werkzaam WF in het kader van de Vennootschapsbelasting.
Wij maken op korte termijn een afspraak met de fiscus om te komen tot afspraken in dit kader.
- 1.5 Zichtbare maatregelen treffen in het kader van interne controle van de WNT.
P&O-ondersteuning (waaronder salarisadministratie) wordt geleverd door de gemeente Medemblik. Wij zullen de gemeente Medemblik wijzen op deze aanbeveling en vragen afdoende maatregelen in dit kader te treffen en deze terug te koppelen naar de directie.
- 1.7 Inhuur derden via raamovereenkomsten.
Wij hebben voor de inhuur van derden voor projecten die we 1-op-1 afrekenen met de deelnemers/afnemer reeds raamovereenkomsten afgesloten. Voor overige inhuur van derden blijven we (ruim) onder de grenzen van Europese aanbesteding, zodat we voor dat onderdeel geen reden zien voor een raamovereenkomst (die namelijk wel eens als knellend/beperkend kan worden ervaren).
- 1.8 Preventieve controle op memoriaalboekingen.
Deze aanbeveling nemen we onverkort over.

Ten aanzien van de bestemming van het resultaat wordt een apart voorstel aangeboden.

Planning:

Behandeling door DB	10 april 2018
Verzending naar de raden	11 april 2018
Zienswijzen raden retour	15 juni 2018
Reactie DB op zienswijzen	25 juni 2018
Behandeling door AB	4 juli 2018
Verzending naar de Provincie	5 juli 2018

Definitieve jaarstukken 2017 SSC DeSom

*Slim samenwerken aan ICT
in West-Friesland,
samen zijn we op de goede weg.*

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Het jaarverslag	6
1.1 Doorontwikkeling van DeSom	6
1.2 De organisatie	9
1.3 De medewerkers	11
1.4 Programmaverantwoording	12
1.5 Paragrafen conform het Besluit begroting en verantwoording (BBV)	17
Hoofdstuk 2. De jaarrekening	19
2.1 Balans per 31 december 2017	19
2.2 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar	21
2.3 Toelichtingen	25

Aan de leden van het Algemeen Bestuur
van het SSC DeSom

Wognum, maart 2018
Onderwerp: Aanbieding Jaarstukken 2017

Voor u liggen het jaarverslag en de jaarrekening over 2017 van de gemeenschappelijke regeling SSC DeSom. 2017 is het vierde bestaansjaar van SSC DeSom, het Shared Service Centrum voor West-Friesland. Een jaar met weer volop ontwikkelingen.

Anno 2017 is SSC DeSom een volwassen beheerorganisatie geworden, die zowel financieel als beleidsmatig in control is. De centrale thema's voor het jaar 2017 waren verbinden, samenwerken en evalueren. Deze thema's liepen als een rode draad door het hele jaar.

In 2017 is in opdracht van het bestuur een evaluatie van de DeSom samenwerking en van de juridische vorm uitgevoerd. Deze belangrijke evaluatie heeft veel inzet van SSC DeSom gevergd. Gedurende het onderzoek werd namelijk besloten om direct met de bevindingen aan de slag te gaan. Met als resultaat dat het wederzijds begrip en de samenwerking tussen het SSC DeSom en de DeSom organisaties sterk verbeterd is.

Voor wat betreft de bedrijfsvoering is naast onze corebusiness 'het beheer' ook veel energie gestoken in de doorontwikkeling van onze interne processen en het structureel oplossen van de losse eindjes van afgelopen jaren. De bestemmingsreserve migratie en implementatie is daarmee uitgenut.

Door de vele nieuwe externe (cyber)dreigingen, maar ook door dwingende adviezen en aanbevelingen vanuit de landelijke Informatiebeveiligingsdienst (IBD) was het in 2017 noodzakelijk om veel meer tijd en aandacht te besteden aan beveiliging. Gelukkig konden echt nadelige gevolgen voor SSC DeSom en haar deelnemers en afnemer steeds voorkomen worden, maar het is duidelijk dat deze taak steeds meer kennis en inzet vergt van SSC DeSom. Door de toegenomen dreiging ontstond de behoefte aan een nulmeting van onze security. We wilden weten hoe we hierop scoren en op welke vlakken we meer moeten gaan investeren in beveiliging. Daarom hebben we een onafhankelijk expert een uitgebreide beveiligingsscan op onze complete infrastructuur laten uitvoeren. Dit heeft een uitgebreid rapport met technische aanbevelingen opgeleverd.

In 2017 is de DeSom organisatie versterkt met een aantal medewerkers. Hierdoor kwam in de loop van 2017 de beheerformatie op sterkte. Dit heeft geresulteerd in een kwaliteitsverbetering. Met ingang van 1 januari 2017 voert SSC DeSom de financiële administratie in eigen beheer uit. Op verzoek van de deelnemers is de piketdienst voor de avondopenstellingen van gemeenten ingesteld.

We hebben, net als voorgaande jaren, veel inzet geleverd voor projecten c.q. extra werkzaamheden (±125 opdrachten). Daarom heeft SSC DeSom geëxperimenteerd met een zogenaamde Flexpool-constructie met een aantal gespecialiseerde detacheringsbureaus.

In 2017 is een start gemaakt om de afstemming met het programma Harmonisatie en de ICT-afdeling van gemeente Hoorn vorm te geven. Daarbij zijn afspraken gemaakt over de rol en de inzet van DeSom en IC&A Hoorn voor dit aparte programma.

In september was er een plotselinge wisseling in de directie door het politiek verlof van directeur Peter Kuiken. Adjunct directeur Alexandra van Dorland is aangesteld als waarnemend directeur. Daarnaast wordt een adviseur ingehuurd om de directie te versterken.

We zijn trots op de bereikte resultaten en dat we ondanks alle bovengenoemde nieuwe ontwikkelingen en inspanningen, het boekjaar 2017 kunnen afsluiten met een positief resultaat van € 140.000. Het bestuur van SSC DeSom heeft daarom besloten om met ingang van 2018 af te zien van de financiële kwartaalrapportages. We zijn inmiddels in financiële zin "in control" en transparantie en tijdige bijstellingen op financieel gebied zijn voldoende geborgd door de voor- en najaarsrapportage in de huidige planning & control cyclus.

In de GR SSC DeSom is opgenomen dat algemene reserve en bestemmingsreserves samen niet meer mogen bedragen dan 2,5% van het begrotingstotaal. Omdat de voorgestelde resultaatbestemming daarvan afwijkt is het –in het kader van rechtmatigheid- noodzakelijk dat alle colleges unaniem en expliciet instemmen met dit voorstel.

Wij verzoeken u daarom de resultaatbestemming voor besluitvorming door het college te agenderen en de getekende collegebesluiten zo spoedig mogelijk aan ons toe te sturen.

We willen het AB en DB, de adviescommissie, de Klanbordgroep, de informatiemanagers en contractmanagers en natuurlijk de medewerkers van DeSom bedanken voor hun zeer grote inzet. Mede dankzij hun betrokkenheid en "hart voor de zaak" hebben we veel kunnen realiseren. Ook danken we onze collega's bij de gemeenten en bij WerkSaam, en onze leveranciers voor de feed back, het begrip en de medewerking. Dit allemaal heeft er toe bijgedragen dat wij elkaar steeds beter begrijpen. Dat geeft genoeg aanknopingspunten om 2018 met vertrouwen tegemoet te zien. Samen vinden we de juiste weg.

In dit document treft u de verantwoording aan van het bestuur over het gevoerde beleid en beheer over het dienstjaar 2017.

Het **Jaarverslag** is vooral de inhoudelijke verantwoording aan over wat we in 2017 hebben gedaan.

De **Jaarrekening** is vooral een verantwoording over de cijfers:

- Wat zijn de werkelijke lasten en baten en de verschillen t.o.v. de begroting.
- Wat is de boekwaarde van onze bezittingen (activa) en hoe zijn die gefinancierd (passiva).
- Wat is het financieel resultaat over 2017.

Onderdelen van de jaarrekening zijn:

- Balans,
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling,
- Toelichting op de balans en
- Overzicht van baten en lasten met toelichting en analyse jaarresultaat.

Namens het Dagelijks Bestuur van SSC DeSom,

G.J Nijpels,
Plv. voorzitter

A. van Dorland
directeur a.i.SSC DeSom

Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt in het eerste hoofdstuk ingegaan op

- de doorontwikkeling van het SSC,
- op de serviceorganisatie en
- op de medewerkers.

Verder is in dit hoofdstuk de programmaverantwoording en de paragrafen opgenomen.

Hoofdstuk 2 bevat de jaarrekening met de balans en het overzicht van baten en lasten en de toelichting op de afwijkingen van € 15.000 en hoger.

Hoofdstuk 1. Het jaarverslag

1.1 Doorontwikkeling van DeSom

Verbinden, samenwerken en evalueren

De eerste drie jaren van SSC DeSom stonden vooral in het teken van de opbouw van de nieuwe organisatie, infrastructuur en dienstverlening. In die jaren was SSC DeSom dus vooral intern gericht bezig met de uitvoering van de plannen die bij de oprichting overeengekomen waren. Deze klus was echter in 2016 geklaard met de migratie van de laatste organisatie (Koggenland). Anno 2017 is SSC DeSom een volwassen beheerorganisatie geworden, die zowel financieel, als beleidsmatig in control is.

De centrale thema's voor het jaar 2017 waren verbinden, samenwerken en evalueren. Dit betekent dat we onze focus veel meer naar buiten hebben gericht. We zijn open in gesprek gegaan met onze opdrachtgevers en onze leveranciers over hoe we de kwaliteit van onze dienstverlening en samenwerking verder kunnen verbeteren.

Ook kijken we naar de toekomst, de wereld om ons heen verandert immers in ras tempo, dit is onontkoombaar. In 2017 zijn we ook met de eerste verkenning van deze technologische ontwikkelingen aan de slag gegaan, want op het gebied van automatisering en digitalisering zal de komende jaren sprake zijn van een echte revolutie. Hier gaan we ook in 2018 verder mee aan de slag.

Evaluatie samenwerking en rechtsvorm gemeenschappelijke regeling

In april startte in opdracht van het bestuur een evaluatie van de DeSom samenwerking en de juridische vorm. Deze belangrijke evaluatie heeft veel inzet van SSC DeSom gevergd. Gedurende het onderzoek werd namelijk besloten om direct met de bevindingen aan de slag te gaan. Dit resulteerde in intensieve samenwerkingen met de Informatiemanagers, contractmanagers en functioneel applicatiebeheerders, met als resultaat dat het wederzijds begrip en de samenwerking tussen het SSC DeSom en de DeSom organisaties sterk verbeterd is. Gezamenlijk is vastgesteld dat we met de DeSom samenwerking op de goede weg zijn en zeker verder willen. Maar ook dat I&A echt samen moet werken om succesvol de transitie naar de toekomst te maken. Er is door het bestuur echter nog geen definitief besluit genomen over het evaluatierapport en het advies over de juridische vorm.

Informatiebeveiliging

SSC DeSom is verantwoordelijk voor de technische beveiliging van de infrastructuur voor alle deelnemers en afnemer. De organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor hun Informatiebeveiligingsbeleid. Omdat we gebruik maken van gezamenlijke infrastructuur, zijn afspraken over gezamenlijke maatregelen noodzakelijk. Deze zijn vastgelegd in het DeSom beveiligingshandboek. SSC DeSom beheert dit handboek. In 2017 is het handboek geactualiseerd en alvast aangepast op de nieuwste versie van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). Deze nieuwe hoofdstukken van de BIG worden de komende jaren verder uitgewerkt en ingevoerd.

Door de vele nieuwe externe (cyber)dreigingen, maar ook door dwingende adviezen en aanbevelingen vanuit de landelijke Informatiebeveiligingsdienst (IBD) was het noodzakelijk om veel meer tijd en aandacht te besteden aan beveiliging. Gelukkig konden echte nadelige gevolgen voor SSC DeSom en haar deelnemers en afnemer steeds voorkomen worden, maar duidelijk is wel dat deze taak steeds meer kennis en inzet vergt van SSC DeSom. Om voldoende kennis en inzet te leveren blijkt steeds lastiger te worden, ontwikkelingen op dit vlak gaan razendsnel en vragen direct om adequaat ingrijpen en structurele maatregelen. Security blijkt anno 2017 een specialisme dat een volledige dagtaak vergt terwijl SSC DeSom niet beschikt over formatie en specialisten voor de aangescherpte

beveiligingstaken. In 2017 hebben we de extra maatregelen die genomen moesten worden nog weten te dekken uit de reguliere exploitatie en het structureel beschikbaar gestelde 'security-budget' van €25.000, maar duidelijk is wel dat er komende jaren meer budget nodig is voor security.

Door de toegenomen dreiging ontstond ook de behoefte aan een nulmeting van onze security. We wilden weten hoe we hierop scoren en op welke vlakken we meer moeten gaan investeren in beveiliging. Daarom hebben we een onafhankelijk expert een uitgebreide beveiligingsscan op onze complete infrastructuur en processen laten uitvoeren. Dit heeft een uitgebreid rapport met technische aanbevelingen opgeleverd. In 2018 brengen we hierover een managementrapportage uit en stellen een uitvoeringsplan voor 2018-2019 op. Op basis hiervan wordt in de voorjaarsnota 2018 en in de begroting 2019 extra formatie en budget voor beveiliging gevraagd.

Exploitatie

Basis hiervoor is de bijgestelde begroting 2017. Deze begroting was goed onderbouwd en financiële verrassingen zoals in 2016 hebben zich in 2017 dan ook niet voorgedaan. Het bestuur van SSC DeSom heeft daarom besloten om met ingang van 2018 af te zien van de financiële kwartaalrapportages. We zijn inmiddels in financiële zin "in control" en transparantie en tijdige bijsturing op financieel gebied zijn voldoende geborgd door de voor- en najaarsrapportage in de huidige planning & control cyclus.

De uitnutting van in de begroting 2017 beschikbaar gestelde investeringen en eenmalige uitgaven wordt nader toegelicht bij paragraaf 1.4.

Verrekenmethodiek

In 2017 is door de Klankbordgroep, waarin alle deelnemers en SSC DeSom vertegenwoordigd zijn, uitvoerig onderzoek gedaan naar verschillende verrekenmethodieken. Daarbij is ook een ander SSC gevraagd naar hun ervaringen op dit vlak. Naar aanleiding van dit onderzoek heeft de Klankbordgroep een voorstel uitgebracht. Ook WerkSaam is nauw betrokken geweest bij het onderzoek en het opstellen van het voorstel. In januari 2018 heeft de Adviescommissie het voorstel voor een nieuwe verdeelsleutel aan het bestuur aangeboden. Dit voorstel is inmiddels in bestuurlijke procedure gebracht. Voorafgaand aan besluitvorming door het AB worden de raden om een zienswijze gevraagd. Het voorstel is de nieuwe verdeelsleutel ingaande de begroting 2019 te hanteren.

Samenwerking

In 2017 is een start gemaakt om de afstemming met het programma Harmonisatie en de ICT-afdeling van gemeente Hoorn vorm te geven. Daarbij zijn afspraken gemaakt over de rol en de inzet van DeSom en IC&A Hoorn voor dit aparte programma. Afgesproken is dat SSC DeSom vooral een ondersteunende en adviserende rol speelt voor het programma. Deze rol en afspraken over de inzet zijn in december bekrachtigd door het algemeen bestuur.

SSC DeSom heeft in 2017 vanuit de bestaande formatie een beperkt aantal uur specialistische expertise aan het regionale inkoopteam en architectuurteam geleverd. Ook vindt er sinds enkele maanden periodiek overleg plaats met de programmamanager en gemeente Hoorn om de gewenste ICT inzet voor het programma te bespreken. Inzet voor de projecten die voortkomen uit het programma wordt gefinancierd vanuit het programma. In 2017 was echter nog marginaal sprake van harmonisatieprojecten, wel van afstemming en voorbereiding vooruitlopend op nieuwe projecten. In 2017 heeft SSC DeSom tijdelijke huisvesting geboden aan het Harmonisatie programmteam in het vergadercentrum van DeSom.

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

De samenwerking in de regio is erg complex omdat er sprake is van afzonderlijke infrastructuren en beheerorganisaties. SSC DeSom beheert, naast de DeSom infrastructuur, voor de deelnemers en afnemer tien verschillende applicatielandschappen en gemeente Hoorn heeft een volledig eigen infrastructuur. In 2017 is door het bestuur bevestigd dat er vooralsnog geen draagvlak is voor consolidatie (samengaan) met Hoorn, wel voor verdere afstemming en samenwerking. Er wordt dus verder ingezet op afstemming en samenwerking.

In 2017 hebben zich diverse nieuwe partijen gemeld die belangstelling hebben in samenwerking met SSC DeSom. Dit heeft vooralsnog niet geleid tot concrete verzoeken en/of besluiten.

Eind 2017 heeft het kwaliteit instituut Nederlandse gemeenten (KING) SSC DeSom benaderd om te participeren in hun nieuwe generieke gemeentelijke infrastructuur (GGI) ontwikkeling. Dit verzoek is voorgelegd aan de informatiemanagers van de gemeenten. Afgesproken is dat we hierover eerst gezamenlijk in gesprek gaan met KING.

1.2 De organisatie

De in 2016 ingezette organisatiewijziging is in 2017 verder uitgewerkt en doorgevoerd. Er zijn afgelopen jaar flinke stappen gemaakt in het realiseren van de beoogde effecten, t.w.:

- Verbeterd dienstverleningsniveau;
- Minder inhuur (alleen nog voor vacatures of projecten);
- Meer grip op de vlotte doorloop van processen en projecten;
- Betere afstemming met de gemeenten;
- Minder klachten van medewerkers over hoge werkdruk;
- Meer tijd voor opleiding, training en feedback van de eigen medewerkers;
- Meer tijd voor ondersteuning bij vraagverheldering en informatieplanning;
- Verbeterde financiële processen.

Tijdens de evaluatie van de DeSom samenwerking is hier ook volop aandacht aan besteed en zijn de verbeteringen bevestigd. De afstemming met de gemeenten vraagt wel permanente aandacht. Het imago van SSC DeSom is hierdoor in 2017 sterk verbeterd, er zijn aanzienlijk minder klachten over het functioneren van SSC DeSom. Gelukkig is de samenwerking met de Informatiemanagers en de contractmanagers van de organisaties in 2017 sterk verbeterd en wordt gezamenlijk steeds naar de beste oplossing gezocht. SSC DeSom besteedt dan ook veel tijd aan afstemming met de deelnemers en afnemer.

In 2017 zijn ook stappen gemaakt om de dienstverlening transparanter te maken. Samen met de contractmanagers van de gemeenten zijn de documenten uit de dienstverleningsovereenkomst (DVO), waaronder de SLA en de PDC geëvalueerd en geactualiseerd. In november is de actuele DVO 2017 ter vaststelling aangeboden aan de deelnemers en afnemer.

Vraagregulering

Eind 2016 is in opdracht van de gemeentesecretarissen een planningsteam opgericht om de vraagregulering richting SSC DeSom in goede banen te leiden. Er zijn immers zeven opdrachtgevers en maar één SSC DeSom. SSC DeSom faciliteert het planningsteam door de vergaderingen te organiseren en een vergaderlocatie te leveren. In het planningsteam zitten naast de wijzigingsbeheerder van DeSom, de contractmanagers van de organisaties. Zij bespreken gezamenlijk het portfolio en de eventuele knelpunten. De contractmanagers bepalen gezamenlijk de prioriteiten, volgorde en gewenste planning. SSC DeSom levert daarbij uiteraard ook inhoudelijk advies, zodat er efficiënte afspraken gemaakt worden.

Communicatie en klanttevredenheid

In 2017 is er veel geïnvesteerd in de kwaliteit van de communicatie. Een aantal medewerkers heeft een collegereeks strategische communicatie gevolgd en andere medewerkers worden hierop gecoacht. Tijdens de evaluatie van DeSom kwam naar voren dat er ergernissen waren over communicatie en verkeerde beeldvorming. Dit bleek overigens niet alleen bij SSC DeSom te spelen, maar ook intern bij de gemeenten echt een aandachtspunt.

Communicatie is structureel opgenomen in de functie van Medewerker managementondersteuning & communicatie en communicatie heeft een vast plek op de wekelijks agenda van het MT van DeSom. Regelmatig geeft SSC DeSom een digitale nieuwsbrief uit.

In 2017 is geen volledig klanttevredenheidsonderzoek zoals in 2016 uitgevoerd. Reden is dat door de evaluatie van DeSom met de deelnemers er al voldoende informatie beschikbaar was over de beleving van de kwaliteit en service van het SSC DeSom. Wel is er

in Topdesk een campagne gedaan, waarbij aan gebruikers gevraagd werd of zij tevreden waren over de afhandeling van hun verzoek. Over het algemeen leverde dit positieve reacties op.

Wijziging financiële administratie

In 2017 heeft SSC DeSom zelf het financieel beheer van DeSom opgepakt en is een financieel medewerker aangesteld. Hierdoor zijn er kortere lijnen. De financiële dienstverlening wordt niet meer betrokken van de SED-organisatie. SSC DeSom is daarmee zelf verantwoordelijk geworden voor de administratieve organisatie en interne beheersing. Afgelopen jaar is veel tijd gestoken in het opstellen van het benodigde financiële beleid, de processen en procesbeschrijvingen. Het financieel beheer is sterk verbeterd, hierdoor kan er meer tijd besteed worden aan de financiële beheersing.

1.3 De medewerkers

In 2017 is de DeSom organisatie versterkt met een aantal nieuwe vaste medewerkers. Hierdoor kwam in de loop van 2017 de beheerformatie op sterkte. Dit heeft geresulteerd in een kwaliteitsverbetering en heeft een positief effect gehad op de veel te hoge werkdruk in de voorgaande jaren.

SSC DeSom is begin 2017 gestart met de werving van de nieuwe medewerkers. Voor een aantal vacatures liep dit redelijk voorspoedig en konden snel geschikte kandidaten gevonden worden. Om de eerste maanden van 2017 te overbruggen, zijn tijdelijk medewerkers ingehuurd. Twee vacatures blijken lastiger structureel in te vullen door schaars aanbod en marktconformiteit, dit zijn de functies senior technisch applicatiebeheerder en ICT architect. Recent zijn er weer nieuwe wervingspogingen gestart; de behoefte is namelijk onverminderd.

Door het op sterkte brengen van de formatie zijn alle taakvelden versterkt, en werd het zelfs mogelijk om nieuwe taken op te pakken:

- financiële administratie;
- piketdienst tijdens avondopenstellingen van de gemeenten;
- ICT advies (op verzoek van aangesloten organisaties, maar ook proactief);

In 2017 is geëxperimenteerd met field engineering, het inzetten van supportmedewerkers op locatie. Dit kunnen we helaas met de reguliere frontoffice bezetting onvoldoende garanderen.

In september was er een plotselinge wisseling in de directie door het politiek verlof van directeur Peter Kuiken. Adjunct directeur Alexandra van Dorland is aangesteld als waarnemend directeur. Daarnaast is ter versterking van de directie tijdelijk een strategisch adviseur ingehuurd.

Opleidingen

In 2017 is veel geïnvesteerd in de ontwikkeling en opleiding van de vaste medewerkers.

- Drie medewerkers volgen een HBO informatica opleiding. Eén van deze medewerkers is inmiddels in de afstudeerfase en voert zijn afstudeeropdracht bij DeSom uit.
- Meerdere medewerkers volgen een MSCA opleiding.
- Een aantal medewerkers heeft de opleiding ITIL v3 gevolgd, om hun kennis over ICT serviceprocessen te verbeteren.
- Een aantal medewerkers heeft een start gemaakt met basistraining O365/Azure.
- Eén medewerker heeft de opleiding TOGAF 9.1 (foundation en practitioner deel inclusief certificering) gevolgd.
- Eén medewerker heeft de opleiding AOIC (inclusief certificering) gevolgd.
- Drie medewerkers hebben de collegereeks Strategische Communicatie gevolgd.

1.4 Programmaverantwoording

De missie

Het SSC DeSom verzorgt voor de deelnemende partijen het ICT-fundament: het netwerk, de telefonie, de kantoorautomatisering en de technisch beheer- en helpdeskfunctie.

De doelstellingen:

- Borgen van de continuïteit en betrouwbaarheid;
- Verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening;
- Verbeteren van de efficiency;
- Regie op specialistische kennis;
- Optimaliseren van uitvoeringsaspecten;
- Financiële voordelen door o.a. gezamenlijk inkoop;
- Verbeteren van de verander- en innovatiekracht;
- Minder meerkosten;
- Meer mogelijkheden creëren tot verdere vormen van ICT-samenwerking op langere termijn.

Wat hebben we bereikt?

- Kwaliteit van de ICT dienstverlening is verder verbeterd;
- Stabiele, betrouwbare systemen;
- Geen noemenswaardige verstoringen;
- Goede beschikbaarheid van het netwerk en de werkplekken;
- Samenwerking met de deelnemers, afnemer en in de regio verbeterd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Levering van producten en diensten uit de PDC waaronder werkplekken en telefonie;
- ICT ondersteuning op 1^e en 2^e lijns niveau over de afgenomen producten en diensten uit de PDC via de servicedesk;
- Beheer en onderhoud van de ICT Infrastructuur van SSC DeSom;
- Werkplekbeheer: aan- en afsluiten van werkstations, randapparatuur en telefoon op het LAN, het installeren, implementeren en configureren van werkstations en de reparatieafhandelingen van werkstations;
- Internet: aansluiting van de netwerkinfrastructuur aan het publieke internet en bewaking en preventie van virus, hacking of andersoortige aanvallen van buitenaf;
- Printen/scannen/kopiëren: zorgen voor de mogelijkheid tot printen, scannen en kopiëren en het technisch beheer en onderhoud op de multifunctionals;
- Wifi: draadloos internet en draadloos toegang tot de netwerkinfrastructuur;
- Technisch applicatiebeheer van de applicaties mits geïnstalleerd op de SSC DeSom omgeving;
- ICT advies (op verzoek van aangesloten organisaties, maar ook proactief);
- Technische ondersteuning bij ICT Projecten;
- Projectondersteuning: leveren van kennis en advies aan de deelnemers bij het uitvoeren van projecten of bij de voorbereiding daarvan;
- Beveiligingsbeheer;
- ICT ondersteuning bij Audits;
- Uitwijk op de Infrastructuur;
- Back-up en restore: het bewaren van alle data op netwerkschijven van de deelnemers.
- ICT ondersteuning bij Crisisbeheersing;
- ICT ondersteuning bij Verkiezingen;
- ICT Inkoop ondersteuning;
- Contractbeheer van SSC DeSom contracten;

- Configuratie management database beheer (CMDB);
- Certificaatbeheer.
- Financiële administratie van SSC DeSom;
- Piketdienst tijdens avondopenstellingen van de gemeenten.

De gemeentelijke en regionale projecten en extra werkzaamheden voor de deelnemers en afnemer vallen niet onder de begroting van DeSom, maar worden direct doorbelast aan de opdrachtgever.

In het licht van de begroting en jaarrekening is 2017 een complex jaar geweest. Er is hard gewerkt aan de corebusiness 'het beheer', doorontwikkeling van onze interne processen en het structureel oplossen van de losse eindjes van afgelopen jaren. Zo is er een forse inhaalslag gemaakt op gebied van onderhoud van de infrastructuur en is de opslagcapaciteit uitgebreid. Ook zijn de laatste werkzaamheden c.q. restpunten van het opstart- en migratietraject afgerond. De bestemmingsreserve migratie en implementatie is daarmee uitgenut.

De uitnutting van in de begroting 2017 beschikbaar gestelde investeringen en eenmalige uitgaven wordt hieronder nader toegelicht bij paragraaf 1.4.

Investering voor Storage en Back-up uitbreiding 2017-2018 (€ 700.000)

Tot op heden is hierin € 425.000 geïnvesteerd, maar het project is nog niet volledig opgeleverd. Omdat er nog geen duidelijkheid was over de uiteindelijke effecten van de toekomstige (regionale) projecten en mogelijke hybride scenario's is begin 2017 besloten om voorzichtig gefaseerd te investeren in uitbreiding van de huidige storage en back-up voor de komende jaren. In het eerste kwartaal van 2017 is een uitgebreide trendanalyse uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de huidige capaciteit en performance van deze systemen. Daarbij is ook gekeken naar de historische groei en deze is geëxtrapoleerd naar de komende jaren. Er is ook onderzoek gedaan naar alternatieve datacenter scenario's, maar deze betekenen voor DeSom een forse desinvestering omdat afschrijving en onderhoudscontracten nog ruim twee jaar lopen. Daarom is uiteindelijk toch gekozen voor een gefaseerde uitbreiding van de huidige storage omgeving en capaciteit uitbreiding van de bestaande back-up omgeving, gecombineerd met een her-configuratie van het gehele systeem op basis van actuele best practices. Hiermee verwachten we de opslagruimte en continuïteit voor de komende twee jaar te borgen. Daarnaast wordt de opslagcapaciteit nu structureel bewaakt, zodat problemen als in 2016 zich niet meer voordoen. Verwachting is dat het project, met waarschijnlijk een restant krediet in 2018 afgewikkeld wordt.

Investering firewall (€ 65.000)

Tot op heden is hiervan € 18.000 geïnvesteerd. Er is in 2017 hard gewerkt aan het project Radius en GovRoam. Beide zijn technisch geconfigureerd, maar door nieuwe ontwikkelingen was er aanpassing nodig. Dit heeft geleid tot uitloop. GovRoam wordt momenteel getest en kan dan beschikbaar worden gesteld aan de deelnemers en afnemer. Voor het project Radius wordt een nieuw plan gemaakt, hierin worden ook nieuwe eisen op gebied van beveiliging opgenomen. Planning is om dit krediet in 2018 af te wikkelen.

Investering voor Oracle uitbreiding 2017-2018 (€150.000)

Dit project is halverwege 2017 volledig afgerond en heeft een investering van €132.000 geleverd. Hiervoor is een nieuw Oracle cluster gerealiseerd met voldoende opslag en geheugencapaciteit voor de huidige Oracle omgevingen van de deelnemers en afnemer. De investering is lager uitgekomen dan geraamd i.v.m. inkoopvoordeel en marktwerking. Het krediet is in 2017 in de najaarsnota afgewikkeld.

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

Investering voor verhuizing Datacenter naar Hoorn (€ 30.000)

In september 2017 is SSC DeSom gestart met de voorbereiding voor dit project. In deze fase kwamen diverse knelpunten naar voren, waardoor dit project "on hold" gezet is. Inmiddels zijn er door nieuwe technologische ontwikkelingen, ook nieuwe inzichten ontstaan. In 2018 wordt besloten of het project wel of niet door moet gaan.

Investering voor SQL ontwerp en consolidatie (€ 25.000)

Hiervan is momenteel ongeveer €9000 uitgegeven voor een nieuw redundant ontwerp en een basisconfiguratie. De migraties van de SQL databases is inmiddels gestart. Verwachting is dat dit project en het krediet in 2018 afgewikkeld wordt.

Uitgaven voor het informatiebeveiligingshandboek en continuïteitsplan (€ 15.000)

Dit budget is in 2017 volledig besteed aan een update van het beveiligingshandboek. Daarbij is de indeling van de nieuwste versie van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) als uitgangspunt genomen. Deze nieuwe versie bevat meer hoofdstukken dan de huidige BIG. Deze nieuwe hoofdstukken worden de komende jaren verder uitgewerkt.

Uitgaven voor verhuizing Datacenter naar Hoorn (€ 20.000).

Doordat het project "on hold" staat zijn hier nog geen uitgaven op gedaan. In de najaarsnota 2017 is besloten deze incidentele budgetten in een bestemmingsreserve te storten voor aanwending in komende jaren.

Uitgaven voor EA Aanbesteding MS Contract 2017-2019 (€ 60.000)

Deze investering is afgeraamd in de najaarsnota 2017 omdat de VNG aanbesteding voor Microsoft is uitgesteld tot 2018, moest SSC DeSom onverhoopt zelf een inkooptraject starten. Dit is in 2017 gedaan en we zijn er in geslaagd de kosten hiervan te dekken binnen de begroting.

Uitgave voor SQL ontwerp en consolidatie (€ 50.000)

Hierop is in 2017 niets uitgegeven omdat de transitie van de databases naar de nieuwe SQL infrastructuur nog niet gestart was. In januari 2018 is dit gestart. In de najaarsnota 2017 is besloten deze incidentele budgetten in een bestemmingsreserve te storten voor aanwending in komende jaren.

Uitgaven voor EA Mobiele Telefoon (€60.000)

Dit project is doorgeschoven naar 2018 in verband met de uitloop van de VNG aanbesteding. In de najaarsnota 2017 is besloten deze incidentele budgetten in een bestemmingsreserve te storten voor aanwending in komende jaren.

Uitgaven voor eventuele verhuizing van de Back-up naar Drechterland (€10.000)

Deze investering is afgeraamd in de najaarsnota 2017. Vanwege nieuwe inzichten is de verhuizing van de backup naar Drechterland technisch niet meer noodzakelijk.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen in de begroting zijn de gemeentelijke bijdragen van de deelnemers aan de regeling en de vergoeding van de afnemer WerkSaam West-Friesland. Voor beide onderdelen zijn destijds aparte verdeelsleutels vastgesteld. De vergoeding van WerkSaam West-Friesland wordt bepaald op basis van de gemiddelde kosten per werkplek maal het aantal werkplekken en is bij de begroting 2017 vastgesteld op € 667.000.

Het restant wordt gedekt door gemeentelijke bijdragen op basis van aantal inwoners per 1 januari 2017 (91%) en aantal werkplekken in 2017 (9%).

De financiële gevolgen daarvan zijn in de jaarrekening opgenomen in paragraaf 2.2.

De kosten van overhead

Op basis van voorschriften moet in de programmaverantwoording een onderscheid worden gemaakt tussen de kosten van overhead en de overige kosten. Hoewel dit onderscheid niet in de begroting 2017 is opgenomen willen we dit wel vanaf de jaarstukken 2017 presenteren. De kosten van overhead 2017 bedragen in totaal afgerond € 778.000 en hebben betrekking op de salariskosten van de niet-direct toerekenbare functies, bedrijfs- en huisvestingskosten en de kosten van inhuur van expertise op het gebied van inkoop.

Heffing van Vennootschapsbelasting

SSC DeSom is ondernemer en valt in principe onder de vennootschapsbelasting.

Voor samenwerkingsverbanden is echter sprake van vrijstelling als wordt voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

- 1 de activiteiten worden verricht voor de participerende rechtspersonen;
- 2 de activiteiten zouden niet zijn belast als ze bij de individuele deelnemers zouden worden verricht;
- 3 de participanten dragen naar evenredigheid bij in de kosten van de activiteiten.

Voor de dienstverlening aan de deelnemers wordt aan deze drie voorwaarden voldaan.

Echter, er worden ook diensten geleverd aan een niet-participerende rechtspersoon: WerkSaam Westfriesland. Ten aanzien van deze dienstverlening, zijn wij –op basis van advies van belastingdeskundigen- tot de volgende conclusie gekomen:

De activiteiten voor de deelnemers en die voor WerkSaam vormen we aparte activiteiten. De activiteiten voor de deelnemers vormen een onderneming, waarvoor de samenwerkingsvrijstelling kan worden toegepast. Het is niet te beoordelen of de activiteiten voor WerkSaam in 2017 per saldo winstgevend zijn, maar als dat zo is, is nog geen sprake van een onderneming omdat nog niet over een reeks van jaren geregeld overschotten worden behaald. Dat voordeel wordt bovendien niet beoogd.

Op basis van deze conclusie zijn wij van mening dat inzake het resultaat 2017 geen sprake is van heffing van vennootschapsbelasting. Om voor de toekomst afstemming met de fiscus te bereiken op dit onderdeel gaan wij een gesprek plannen met de fiscus.

Gebruik van de post onvoorzien

Het budget voor onvoorziene uitgaven in de begroting 2017 is geraamd op € 50.000.

In de Voorjaarsrapportage 2017 zijn de structurele budgetten voor licenties (€ 36.000) en ondersteuning P&O Medemblik (€ 14.000) verhoogd, terwijl het structurele budget voor Externe dienstverlening met € 17.000 is verlaagd.

Het saldo ad € 33.000 is in 2017 incidenteel gedekt uit de post onvoorzien.

In de Voorjaarsrapportage 2018 worden deze budgetten structureel bijgesteld.

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

Wat heeft het gekost?

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN		Bedragen afgerond op € 1.000			
	Primitieve begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	Werkelijk 2017	Verschil	
Infrastructuur en werkplekken					
Afschrijvingen	€ 807.000	€ 826.000	€ 824.000	€ 2.000	
Aanschaf licenties	€ 760.000	€ 796.000	€ 772.000	€ 24.000	
Audits licenties	€ 25.000	€ 25.000	€ 1.000	€ 24.000	
Eenmalige projectkosten investeringen	€ 215.000	€ 15.000	€ 15.000	€ -	
Onderhoud	€ 203.000	€ 203.000	€ 206.000	€ -3.000	
Migratie en implementatiebudget		€ 118.000	€ 112.000	€ 6.000	
Rente	€ 75.000	€ 20.000	€ 19.000	€ 1.000	
Organisatiekosten					
Salaris en sociale premies	€ 2.286.000	€ 1.979.000	€ 1.909.000	€ 70.000	
Personeelsgerelateerde budgetten	€ 53.000	€ 57.000	€ 57.000	€ -	
Inhuur derden	€ 130.000	€ 396.000	€ 447.000	€ -51.000	
Informatiebeveiliging	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ -	
Overige bedrijfskosten	€ 87.000	€ 87.000	€ 72.000	€ 15.000	
Inkoop diensten bij gemeenten					
Huur kantoorruimte	€ 187.000	€ 187.000	€ 191.000	€ -4.000	
Huur en energie serverruimten	€ 102.000	€ 102.000	€ 101.000	€ 1.000	
Bijdrage ondersteunende diensten	€ 61.000	€ 47.000	€ 48.000	€ -1.000	
Inkoop diensten bij derden					
Huur verbindingen	€ 227.000	€ 202.000	€ 196.000	€ 6.000	
Externe dienstverleningscontracten	€ 187.000	€ 150.000	€ 132.000	€ 18.000	
Onvoorzien	€ 50.000	€ 17.000	€ -	€ 17.000	
Subtotaal lasten (A)	€ 5.480.000	€ 5.252.000	€ 5.127.000	€ 125.000	
Vaste bijdrage deelnemers	€ 4.813.000	€ 4.813.000	€ 4.813.000	€ -	
Bijdrage WerkSaam	€ 667.000	€ 667.000	€ 667.000	€ -	
Personeelsgerelateerde baten	€ -	€ 35.000	€ 47.000	€ -12.000	
Subtotaal baten (B)	€ 5.480.000	€ 5.515.000	€ 5.527.000	€ 12.000	
Subtotaal baten en lasten (B -/- A)	€ -	€ 263.000	€ 400.000	€ -113.000	
Diverse dienstverlening					
Kosten projecten deelnemers	€ -	€ -	€ 218.000	€ -218.000	
Kosten telefonie/multifunctionals/PDC-producten	€ -	€ -	€ 726.000	€ -726.000	
Subtotaal lasten (C)	€ -	€ -	€ 944.000	€ -944.000	
Doorbelasting projecten deelnemers	€ -	€ -	€ 218.000	€ 218.000	
Doorbelasting telefonie/multifunctionals/PDC-producten	€ -	€ -	€ 729.000	€ 729.000	
Subtotaal baten (D)	€ -	€ -	€ 947.000	€ 947.000	
Subtotaal baten en lasten (D -/- C)	€ -	€ -	€ 3.000	€ 3.000	
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten (B + D -/- A -/- C)	€ -	€ 263.000	€ 403.000	€ 140.000	
Mutaties reserves	€ -	€ -263.000	€ -263.000	€ -	
Gerealiseerd resultaat	€ -	€ -	€ 140.000	€ 140.000	

1.5 Paragrafen conform het Besluit begroting en verantwoording (BBV)

Artikel 26 BBV schrijft voor dat in het jaarverslag dezelfde paragrafen opgenomen moeten worden als in de begroting opgenomen zijn. Van belang zijn de volgende paragrafen:

- weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- financiering;
- bedrijfsvoering.

De paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' is bedoeld voor de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen. De kapitaalgoederen bij DeSom betreffen ICT-equipment. Hiervoor is het niet vereist een beschrijving op te nemen. Er is dan ook geen paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' opgenomen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Een definitie van weerstandsvermogen is de mate waarin DeSom in staat is substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat de continuïteit in gevaar komt. Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen van DeSom moet de weerstandscapaciteit worden gezien in relatie tot mogelijke risico's.

De weerstandscapaciteit bestaat uit vrij aanwendbare middelen, onbenutte inkomstenbronnen en bezuinigingsmogelijkheden. Tot de vrij aanwendbare middelen horen alle reserves met een vrij aanwendbaar karakter.

In het kader van de financiële risicobeheersing zijn de volgende beheersmaatregelen genomen:

- Binnen DeSom zijn budgethouders benoemd.
- Elk kwartaal wordt er een financiële rapportage geleverd aan het bestuur.
- Elk kwartaal worden de extra kosten aan de deelnemers en afnemer doorberekend; dit betreft kosten van projecten, telefonie, printers en PDC bestellingen.
- Er is een planningsteam benoemd, waarin de contractmanagers van de deelnemers de knelpunten, prioriteiten en planning bespreken.
- Maandelijks wordt de budgetuitputting in het MT van DeSom besproken en geanalyseerd.
- Bij gesignaleerde risico's worden er maatregelen genomen. Doel hierbij is vermindering/vermijden van het risico, acceptatie van het risico of risico overdracht.

Het aantal risico's waarvoor het weerstandsvermogen moet worden aangesproken is beperkt. Concreet lopen er momenteel 2 ingebrekestellingen en er is een verzekeringsclaim door SSC DeSom ingediend waarvan de afhandeling nog loopt.

Voor 2017 is het resultaat € 140.000. Op 31-12-2017 bedraagt de algemene reserve € 123.000.

Jaarverslag jaar t	Verloop van de kengetallen		
	Kengetallen:	Verslag 2016	Begroting 2017
1. netto schuldquote		39%	39%
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		39%	39%
3. solvabiliteitsratio		11%	10%
4. structurele exploitatieruimte		1%	1%
5. grondexploitatie		nvt	nvt
6. belastingcapaciteit		nvt	nvt

1./2. De netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeenschappelijke regeling ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Als kritische grens wordt 100% aangehouden (bron: VNG). De gemeenschappelijke regeling zit hieronder.

3. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeenschappelijke regeling bestaat uit de reserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

4. Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeenschappelijke regeling heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

5. / 6. Deze zijn niet van toepassing van de gemeenschappelijke regeling daar geen sprake is van een grondexploitatie en belastingopbrengsten.

Financiering

In 2017 was het niet nodig om leningen aan te trekken.

Op de bestaande leningen is € 1.245.000 afgelost.

Het totaal van de langlopende leningen bedraagt per 31-12-2017: € 3.059.000

De totale rentelast voor het jaar 2017 met betrekking tot deze leningen bedraagt € 18.708

Als gevolg van artikel 4 van de Wet financiering decentrale overheden (fido) dient gelijktijdig met het jaarverslag gerapporteerd te worden over de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. DeSom heeft het beleid om leningen zoveel mogelijk gelijk te houden aan de looptijd van de investeringen zodat renterisico's zoveel mogelijk worden beperkt.

De kasgeldlimiet geeft de maximale toegestane omvang van de kortlopende schulden (met een looptijd korter dan 1 jaar) aan. Deze kasgeldlimiet bedraagt € 449.000 en is in 2017 niet overschreden.

De norm voor het renterisico stelt een grens aan financiering op lange termijn. De norm bedraagt € 2.500.000. Deze norm is niet overschreden.

Bedrijfsvoering

Het personeel van SSC DeSom is gehuisvest in Wognum. DeSom huurt sinds december 2015 diverse werkruimten in gebouw Zuid van gemeente Medemblik. Op deze locatie zijn ook de data centers van DeSom ingericht. De huisvesting is volledig aangepast aan de huidige wensen en eisen. De dienstverleningsovereenkomsten en het huurcontract tussen DeSom en de gemeente Medemblik zijn hier in 2016 op aangepast.

SSC DeSom wordt ondersteund door de deelnemers op de volgende bedrijfsonderdelen:

- de SED organisatie, voor juridische diensten.
- Gemeente Medemblik, voor Personeelsdiensten, facilitaire zaken (waaronder archivering) en huisvesting.

2012-2016	
2.965	65
2.965	
1.230	30 0
644	44
959	59
2.833	
5.798	

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

(bedragen x € 1.000)	31-12-2017		31-12-2016	
PASSIVA				
<u>Vaste passiva</u>				
Eigen vermogen		941		631
Algemene reserve	123		50	
Bestemmingsreserves	678		265	
Gerealiseerd resultaat	140		316	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		3.059		4.304
Onderhandse leningen van:				
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	1.996		2.915	
openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	1.063		1.389	
Totaal vaste passiva		4.000		4.935
<u>Vlottende passiva</u>				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		165		805
Banksaldi	11		0	
Overige schulden	154		805	
<u>Overlopende passiva</u>		78		59
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	78		59	
Totaal vlottende passiva		243		864
Totaal generaal		4.243		5.798
Gewaarborgde geldleningen		0		0
Garantstellingen		0		0

2.2 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar

In dit onderdeel treft u vooral een financiële verantwoording aan, waarbij is opgenomen:

- de geraamde lasten en de werkelijke lasten per kostensoort;
- de geraamde baten en de werkelijke baten per batensoort;
- de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- het gerealiseerde resultaat.

Een analyse van de verschillen tussen geraamde cijfers en werkelijke cijfers is opgenomen in de toelichting.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN		Bedragen afgerond op € 1.000			
	Primitieve begroting 2017	Gewijzigde begroting 2017	Werkelijk 2017	Verschil	
Infrastructuur en werkplekken					
Afschrijvingen	€ 807.000	€ 826.000	€ 824.000	€ 2.000	
Aanschaf licenties	€ 760.000	€ 796.000	€ 772.000	€ 24.000	
Audits licenties	€ 25.000	€ 25.000	€ 1.000	€ 24.000	
Eenmalige projectkosten investeringen	€ 215.000	€ 15.000	€ 15.000	€ -	
Onderhoud	€ 203.000	€ 203.000	€ 206.000	€ -3.000	
Migratie en implementatiebudget		€ 118.000	€ 112.000	€ 6.000	
Rente	€ 75.000	€ 20.000	€ 19.000	€ 1.000	
Organisatiekosten					
Salaris en sociale premies	€ 2.286.000	€ 1.979.000	€ 1.909.000	€ 70.000	
Personeelsgerelateerde budgetten	€ 53.000	€ 57.000	€ 57.000	€ -	
Inhuur derden	€ 130.000	€ 396.000	€ 447.000	€ -51.000	
Informatiebeveiliging	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ -	
Overige bedrijfskosten	€ 87.000	€ 87.000	€ 72.000	€ 15.000	
Inkoop diensten bij gemeenten					
Huur kantoorruimte	€ 187.000	€ 187.000	€ 191.000	€ -4.000	
Huur en energie serverruimten	€ 102.000	€ 102.000	€ 101.000	€ 1.000	
Bijdrage ondersteunende diensten	€ 61.000	€ 47.000	€ 48.000	€ -1.000	
Inkoop diensten bij derden					
Huur verbindingen	€ 227.000	€ 202.000	€ 196.000	€ 6.000	
Externe dienstverleningscontracten	€ 187.000	€ 150.000	€ 132.000	€ 18.000	
Onvoorzien	€ 50.000	€ 17.000	€ -	€ 17.000	
Subtotaal lasten (A)	€ 5.480.000	€ 5.252.000	€ 5.127.000	€ 125.000	
Vaste bijdrage deelnemers	€ 4.813.000	€ 4.813.000	€ 4.813.000	€ -	
Bijdrage WerkSaam	€ 667.000	€ 667.000	€ 667.000	€ -	
Personeelsgerelateerde baten	€ -	€ 35.000	€ 47.000	€ -12.000	
Subtotaal baten (B)	€ 5.480.000	€ 5.515.000	€ 5.527.000	€ 12.000	
Subtotaal baten en lasten (B -/- A)	€ -	€ 263.000	€ 400.000	€ -113.000	

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

Diverse dienstverlening					
Kosten projecten deelnemers	€	-	€	-	€ 218.000 € -218.000
Kosten telefonie/multifunctionals/PDC-producten	€	-	€	-	€ 726.000 € -726.000
<i>Subtotaal lasten (C)</i>	€	-	€	-	€ 944.000 € -944.000
Doorbelasting projecten deelnemers	€	-	€	-	€ 218.000 € 218.000
Doorbelasting telefonie/multifunctionals/PDC-producten	€	-	€	-	€ 729.000 € 729.000
<i>Subtotaal baten (D)</i>	€	-	€	-	€ 947.000 € 947.000
<i>Subtotaal baten en lasten(D -/- C)</i>	€	-	€	-	€ 3.000 € 3.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten (B + D -/- A -/- C)	€	-	€	263.000	€ 403.000 € 140.000
Mutaties reserves	€	-	€	-263.000	€ -263.000 € -
Gerealiseerd resultaat	€	-	€	-	€ 140.000 € 140.000

Bijdrage deelnemers (exclusief diverse dienstverlening)	2017
Gemeente Drechterland	€ 670.300
Gemeente Enkhuizen	€ 652.300
Gemeente Stede Broec	€ 738.500
Gemeente Opmeer	€ 413.700
Gemeente Medemblik	€ 1.544.300
Gemeente Koggenland	€ 793.900
totaal	€ 4.813.000

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

Balans

Vaste activa

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden in het jaar na ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur. Er wordt geen rekening gehouden met een eventuele restwaarde. Bij inruil of verkoop wordt een restwaarde als incidentele inkomst verantwoord.

De gehanteerde afschrijvingstermijn voor de aanpassingen aan het gebouw (verhuizing) en glasvezel bedraagt 10 jaar, laptops en telefoons 3 jaar en voor de overige activa 5 jaar.

Vlottende activa

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

2.3 Toelichtingen

Toelichting op de balans per 31 december 2017

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Investerings met een economisch nut	2.767	2.965
Totaal	2.767	2.965

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Overige materiële vaste activa		
Beheer en middleware	21	29
Huisvesting en werkplekken *)	154	142
Migratie en implementatie	543	707
Netwerk infrastructuur	320	481
Oracle	186	80
Radius	18	0
Servers	290	409
SQL ontwerp en consolidatie	8	0
Storage en back-up **)	621	294
Telefonie	159	239
Verbindingen	48	55
Werkplekken deelnemers	399	529
Totaal	2.767	2.965

*) Onder het onderdeel 'Huisvesting en werkplekken' worden de investeringen in het pand, het meubilair en de werkplekken van het personeel verantwoord.

**) De afzonderlijke posten Storage en Back-up conform de jaarrekening 2016 zijn samengevoegd tot Storage en Back-up.

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Overige materiële vaste activa							
Beheer en middleware	29	0	0	8	0	0	21
Huisvesting en werkplekken	142	36	0	24	0	0	154
Migratie en implementatie	707	7	0	171	0	0	543
Netwerk infrastructuur	481	0	0	161	0	0	320
Oracle	80	130	0	26	0	0	184
Radius	0	18	0	0	0	0	18
Servers	409	0	0	119	0	0	290
SQL ontwerp en consolidatie	0	8	0	0	0	0	8
Storage en back-up	294	425	0	98	0	0	621
Telefonie	239	0	0	80	0	0	159
Verbindingen	55	0	0	7	0	0	48
Werkplekken deelnemers	529	0	0	130	0	0	399
Totaal	2.965	624	0	824	0	0	2.765

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

VLOTTENDE ACTIVA

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boek- waarde 31-12-2017	Voorziening oninbaarheid	Balans- waarde 31-12-2017	Balans- waarde 31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	401	0	401	1.230
Totaal	401	0	401	1.230

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	984	264	243	240
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	-	7	10
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	734	14	-	-

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Banksaldi	205	644
Totaal	205	644

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	870	959
Totaal	870	959

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Algemene reserve	123	50
Bestemmingsreserves	678	265
Gerealiseerd resultaat	140	316
Totaal	941	631

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Boek- waarde 31-12- 2016	Toevoe- ging	Onttrek- king	Bestem- ming resultaat vorig boekjaar	Verminder- ing ter dekking van afschrij- vingen	Boek- waarde 31-12- 2017
Algemene reserve	50	0	93	166	0	123
Totaal	50	0	93	166	0	123

Vermeerderingen:

Bij de bestemming van het jaarresultaat 2016 is besloten:

- Betaling aan deelnemers € 93.000
 - Restant resultaat storten in de algemene reserve € 73.000
- € 166.000

Verminderingen:

- Dekking betaling aan deelnemers € 93.000

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

	Boek- waarde 31-12- 2016	Toevoe- ging	Onttrek- king	Bestem- ming resultaat vorig boekjaar	Verminder- ing ter dekking van afschrij- vingen	Boek- waarde 31-12- 2017
Bestemmingsreserve Migratie & Implementatie	265	0	415	150	0	0
Bestemmingsreserve afschrijving Migratie & Implementatie	0	297	59	0	0	238
Bestemmingsreserve projecten en implementatie nieuwe investeringen	0	130	0	0	0	130
Bestemmingsreserve harmonisatie en innovatie	0	310	0	0	0	310
Totaal	265	737	474	150	0	678

Bestemmingsreserve Migratie & Implementatie

De bestemmingsreserve Migratie & Implementatie heeft tot doel de kosten van de migraties te dekken.

Vermeerderingen:

- Resultaatbestemming 2016 € 150.000

Verminderingen:

- Overheveling naar reserve afschrijving M&I € 297.000
- Dekking kosten migraties € 118.000
- € 415.000

Bestemmingsreserve afschrijving Migratie & Implementatie

De bestemmingsreserve afschrijving Migratie & Implementatie heeft tot doel de afschrijvingskosten van de migraties te dekken.

Vermeerderingen:

- Overheveling uit reserve Migratie & Implementatie € 297.000

Verminderingen:

- Dekking afschrijvingskosten migratie & implementatie € 59.000

Bestemmingsreserve projecten en implementatie nieuwe investeringen.

Deze bestemmingsreserve wordt aangewend voor de financiering van de uitvoering van deze projecten. Uit de bestemmingsreserve worden eenmalige projectkosten gedekt voor het project mobiele telefonie, project SQL consolidatie en het project voor de verhuizing van het datacenter die ultimo 2017 nog moet plaatsvinden.

Vermeerderingen:

- Toevoeging conform besluit najaarsrapportage 2017 € 130.000

Bestemmingsreserve harmonisatie en innovatie

De bestemmingsreserve harmonisatie en innovatie heeft tot doel de kosten van projecten in het kader van harmonisatie en innovatie te dekken.

Vermeerderingen:

- Toevoeging conform besluit najaarsrapportage 2017 € 310.000

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

In de Gemeenschappelijke Regeling onder artikel 35 is bepaald dat maximaal ter hoogte van 2,5% van de totale begroting mag worden toegevoegd aan de algemene reserve én bestemmingsreserve.

Op basis van de hardheidsclausule volgens artikel 46 van de Gemeenschappelijke Regeling heeft het AB, gehoord de colleges van de deelnemende gemeenten, hiertoe beslist.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Onderhandse leningen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	1.996	2.915
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	1.063	1.389
Totaal	3.059	4.304

De leningen opgenomen bij een openbaar lichaam als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet Fido apart vermeld. Op 31-12-2017 betreffen dit opgenomen leningen bij een gemeente.

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2017:

	Saldo 31-12-2016	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2017
Onderhandse leningen	4.304	0	1.245	3.059
Totaal	4.304	0	1.245	3.059

De totale rentelast voor het jaar 2017 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 18.708.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	165	805
Overlopende passiva	78	59
Totaal	243	864

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Banksaldi	11	0
Overige schulden	154	805
Totaal	165	805

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	78	59
Totaal	78	59

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeenschappelijke regeling is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

Leverancier	Omschrijving	Contract ingang	duur	Einddatum	Kosten per jaar
BlueBeam	Gebruiksrecht 42 licenties		jaarlijks	31-3-2018	€ 2.000,00
Canon	Gebruiksrecht	1-8-2014	4 (+ 3)	31-7-2018	€ 72.000,00
Citrix	Gebruiksrecht	1-9-2014	5	31-8-2019	€ 57.552,00
Comsave	Internet Verbinding	15-4-2016	3	15-4-2019	€ 15.168,00
Comsoft direct bv	Vmware gebruiksrecht	27-11-2014	5	27-11-2019	€ 62.000,00
DBA.nl	Oracle Beheer		3 (-2)	30-6-2018	€ 50.000,00
Gdata	Antivirus	26-9-2013	maandelijks		€ 6.000,00
KPN	Telefonie	1-10-2014	3	30-9-2018	€ 120.000,00
KPN	Glasvezel	1-9-2013	8 (+2)	30-8-2021	€ 150.000,00
KPN	Gemnet	23-12-2014	5	23-12-2019	€ 32.000,00
Microsoft	Gebruiksrecht	1-10-2017	3	30-9-2020	€ 380.000,00
MKB Lease BV	Peugeot Partner	17-11-2015	5	17-11-2020	€ 3.796,00
Oracle	Gebruiksrecht	28-5-2015	jaarlijks	28-5-2018	€ 90.000,00
PQR	Infrastructuur UCS support / raamcontract	4-8-2014	4 (+1)	3-8-2018	€ 14.000,00
PQR	Service and Monitoring 3de lijns	31-10-2016	maandelijks	31-10-2018	€ 56.914,00
PQR	Safenet	17-11-2017	1	17-11-2018	€ 16.200,00
RES	Gebruiksrecht	31-3-2014	jaarlijks	31-3-2018	€ 15.000,00
Square One Solutions bv	AntiSpam		maandelijks		€ 52.400,00
TenICT	netwerkinfra support / raamcontract	22-4-2014	3	21-4-2018	€ 30.000,00
Topdesk	Gebruiksrecht	1-7-2013	jaarlijks	1-7-2018	€ 7.000,00
Triple P	Telefonie support / raamcontract	6-5-2014	5 (+2)	5-5-2019	€ 14.000,00

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2017

Analyse afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de jaarstukken

De verschillen groter dan € 15.000 tussen de realisatie en de raming na wijziging worden hieronder verklaard:

Aanschaf licenties (voordeel: € 24.000)

In de najaarsnota 2017 werd al vermeld dat er mogelijk budget zou overblijven op dit onderdeel. Maar dat we 'een slag om de arm' wilden houden in verband met onzekerheid over de kosten van het nieuw af te sluiten Microsoft contract per 1 oktober 2017 betreffende de huidige Microsoft licenties. In 2017 is door SSC DeSom middels een Europese aanbesteding een nieuw Microsoft contract verworven. Dit inkooptraject is voorspoedig verlopen en heeft een driejarig contract met gunstige tarieven opgeleverd. Ook de jaarlijkse Microsoft compliancy audit heeft dit jaar geen nadelige financiële gevolgen opgeleverd.

Audits licenties (voordeel: € 24.000)

In 2017 was er weliswaar sprake van twee belangrijke licentie audits, t.w. een Microsoft en een Oracle Audit. Microsoft heeft de licentiepositie van SSC DeSom getoetst in september 2017 en dit heeft geen onregelmatigheden opgeleverd. SSC DeSom heeft in 2016 een gestructureerde aanpak ontwikkeld voor Microsoft Audits, hierdoor kon dit traject ook in 2017 soepel en efficiënt doorlopen worden en heeft het nauwelijks extra kosten opgeleverd. Oracle heeft uiteindelijk pas eind november 2017 haar definitieve licentie Audit gestart, waardoor dit proces nog loopt. Hiervan zijn dus nog geen resultaten bekend.

Salarissen en sociale premies (voordeel: € 70.000)

In de begroting 2017 is een formatie-uitbreiding van 7,6 fte opgenomen. Na vaststelling van de begroting 2017 (in december 2016) is begonnen met werving van vaste medewerkers hiervoor. Tijdens de wervingsperiode zijn voor deze vacatures 'derden' ingehuurd en derhalve is sprake van vrijval van salarissen en een overschrijding van inhuur derden. Voor twee vacatures, t.w. ICT architect en senior technisch applicatiebeheerder, is het helaas nog niet gelukt om deze structureel in te vullen. Dit verklaart het overschot op salarissen.

Inhuur derden (nadeel € 51.000)

Gedurende 2017 moest worden ingehuurd voor openstaande vacatures en extra ondersteuning MT i.v.m. tijdelijk vertrek van de directeur. Verder was er extra inhuur nodig voor uitvoer van DeSom projecten, dit betrof inzet voor projecten in het kader van onderhoud Infrastructuur, "Project uitbreiding storage- en backup 2017-2018" en "Project uitbreiding Oracle Infrastructuur".

Externe dienstverleningscontracten (voordeel: € 18.000)

Naast de vaste beheercontracten worden er op dit budget incidenteel gespecialiseerde diensten ingekocht. Deze gespecialiseerde inzet is in 2017 minder nodig geweest door toegenomen kennis en ervaring bij de eigen beheerders van SSC DeSom. Dit geldt voor telefoniebeheer, maar ook voor beheer van de huidige Infrastructuur. We zien dat SSC DeSom voor beheertaken steeds beter invulling kan geven in de 1^e en 2^e lijn en minder gebruik maakt van duurdere externe 3^e lijns dienstverlening. Deze specialistische inzet wordt alleen nog gebruikt als er sprake is van grote risicovolle wijzigingen. Deze worden echter doorgaans als project opgepakt en gebudgetteerd.

Kosten projecten/telefonie/multifunctionals/PDC-producten (nadeel: € 944.000)

Dit zijn niet vooraf begrootte kosten, maar "pay as you use". Deze worden 1-op-1 doorbelast aan de afnemers.

Doorbelasting kosten projecten/telefonie/multifunctionals/PDC-producten (voordeel: € 947.000)

De kosten voor multifunctionals, de kosten voor het "verbruik telefonie" en kosten "niet standaard dienstverlening" worden één-op-één doorbelast. Er resteert een marge van € 3.000, die wordt veroorzaakt door het leveren uit voorraad.

Overzicht aanwending van het bedrag voor onvoorzien

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van het geraamde bedrag voor onvoorzien. In de primitieve begroting was een bedrag opgenomen van € 25.000. Bij de Voorjaarsrapportage 2017 is € 33.000 incidenteel gedekt uit de post onvoorzien.

Verloop post onvoorzien		
datum vergadering Algemeen Bestuur	Omschrijving	Bedrag
	Saldo onvoorzien 1 januari 2017	50.000
	Mutaties 2017:	
5-7-2017	Licenties	-36.000
5-7-2017	Ondersteuning P&O	-14.000
5-7-2017	Externe dienstverlening	17.000
	Saldo onvoorzien 31 december 2017	17.000

Overzicht incidentele baten en lasten

In het begrotingsjaar zijn incidentele baten en lasten geweest. Deze worden in onderstaande overzichten weergegeven.

Incidentele baten	
Omschrijving	Bedrag
Doorbelasting projecten deelnemers	218.000
Doorbelasting telefonie/multifunctionals/PDC-producten	729.000
Totaal	947.000

Incidentele lasten	
Omschrijving	Bedrag
Kosten projecten deelnemers	218.000
Kosten telefonie/multifunctionals/PDC-producten	726.000
Informatiebeveiligingshandboek en continuïteitsplan	15.000
Totaal	959.000

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Structurele toevoegingen:

Er zijn geen structurele toevoegingen aan de reserves.

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

Structurele onttrekkingen:

Onderstaande onttrekking is ter dekking van de kapitaallasten van Migratie & Implementatie.

Onttrekking aan de reserves	Raming begrotingsjaar ná wijziging	Waarvan structureel	Realisatie begrotingsjaar	Waarvan structureel
Bestemmingsreserve afschrijving Migratie & Implementatie	59.400	59.400	59.400	59.400
Totaal	59.400	59.400	59.400	59.400

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van kostenoverschrijdingen op het totaal van de lasten welke worden gedekt door de bijdragen van de deelnemers (geen overschrijding op sub totaal lasten (A)).

Op totaalniveau worden de lasten wel overschreden. Dit weegt niet mee in het accountantsoordeel omdat de lasten buiten de business case en de PDC-producten 1-op-1 worden gecompenseerd door direct daaraan gerelateerde baten. Het totaal van de lasten en baten voor deze onderdelen bedraagt € 944.000.

In de Begroting 2017 zijn ten aanzien van de investeringen de afschrijvingslasten geraamd. Middels de tussenrapportages is het budget bij geraamd tot een bedrag van € 826.000. De werkelijke afschrijvingslasten zijn € 824.000.

Analyse investeringskredieten

Onderstaande tabel geeft de besteding van de investeringskredieten weer. Voor de toelichting wordt verwezen naar de Programmaverantwoording.

Investeringskredieten				
Bron investeringskrediet	Omschrijving	Raming krediet na begrotingswijziging	Bedrag werkelijk	Verschil
Najaarsrapportage	Laptops en mobiele telefoons	19.900	18.111	1.789
Najaarsrapportage	Meubilair	17.500	17.474	26
Begroting	Storage en backup	700.000	425.042	274.958
Begroting/Najaarsrapportage	Oracle	131.000	131.062	-62
	Migratie en implementatie	0	7.331	-7.331
Begroting	Firewall	65.000	17.600	47.400
Begroting	SQL ontwerp en consolidatie	25.000	8.750	16.250
Begroting	Verhuizing datacenter naar Hoorn	30.000	0	30.000
	Saldo onvoorzien 31 december 2017	988.400	625.370	363.030

De uitgave op Migratie en implementatie betreft de laatste fase van het project (10% bij in beheer name omgevingen).

Slim Samenwerken aan ICT in Westfriesland

Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

bedragen x € 1	P.A. Kuiken	A.M. van Dorland	A.W. Siebenga
Functiegegevens	Directeur	Plaatsvervangend directeur	Directeur
Duur dienstverband in het boekjaar	1/1-31/12	1/1-31/12	
Omvang dienstverband	1,0 fte	1,0 fte	
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	64.804	75.287	
Beloningen betaalbaar op termijn	9.190	9.934	
Subtotaal	73.994	85.221	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Totale bezoldiging	73.994	85.221	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
*) Leden dagelijks bestuur: J.G.A. Baas, F.R. Streng en G.J.A.M. Nijpels **) Leden algemeen bestuur: J.G.A. Baas, N.C.P. Slagter, F.R. Streng, G.J.A.M. Nijpels, R. Posthumus en M. Pijl. De leden van het dagelijks- en algemeen bestuur zijn onbezoldigd.			
Gegevens 2016			
Duur dienstverband in 2016	1/3 - 31/12	28/12 - 31/12	Externe inhuur voor de periode van 1-1-2016 t/m 31-03-2016
Omvang dienstverband	1,0 fte	1,0 fte	0,8 fte
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	63.321	825	35.280
Beloningen betaalbaar op termijn	8.899	90	
Totale bezoldiging 2016	72.220	915	35.280
*) Leden dagelijks bestuur: J.G.A. Baas, F.R. Streng en G.J.A.M. Nijpels **) Leden algemeen bestuur: J.G.A. Baas, N.C.P. Slagter, F.R. Streng, G.J.A.M. Nijpels, R. Posthumus, R.J.H. van der Riet (tot 1 maart 2016) en M. Pijl (vanaf 23 maart 2016). De leden van het dagelijks- en algemeen bestuur zijn onbezoldigd.			

Aan het algemeen bestuur
van de gemeenschappelijke regeling
SSC DeSom
Postbus 45
1687 ZG WOGNUM

Datum
13 maart 2018

Behandeld door
B. Leeuwenkamp MSc
088 288 3560

Ons kenmerk
3114557100/2018.039044/RM

Onderwerp
Controleverklaring jaarrekening 2017

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u onze controleverklaring d.d. 13 maart 2018 bij de jaarrekening 2017 van uw gemeenschappelijke regeling.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is bestemd voor uw eigen archief. De overige exemplaren van de controleverklaring zijn voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u bij openbaarmaking van de controleverklaring gebruik te maken van de exemplaren van de controleverklaring die niet zijn voorzien van een persoonlijke handtekening. Dit conform het advies van de beroepsorganisatie NBA ter vermindering van fraude met handtekeningen van accountants.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat de bijgevoegde controleverklaring zonder persoonlijke handtekening wordt opgenomen in de jaarstukken. Deze jaarstukken dienen te worden uitgebracht overeenkomstig het aan ons voorgelegde definitieve concept (c.q. de laatste drukproef, rekening houdend met de aangegeven wijzigingen), waarvan een gewaarmerkt exemplaar is bijgevoegd. Overigens wijzen wij u erop dat onze hiervoor genoemde toestemming vervalt in de situatie dat de jaarrekening niet ongewijzigd wordt vastgesteld door het algemeen bestuur.

Indien u deze jaarstukken inclusief controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken inclusief controleverklaring goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Overigens wijzen wij erop dat, indien tot het moment van de vergadering van het algemeen bestuur omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog vóór deze vergadering moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze hiervoor genoemde toestemming.

2

13 maart 2018

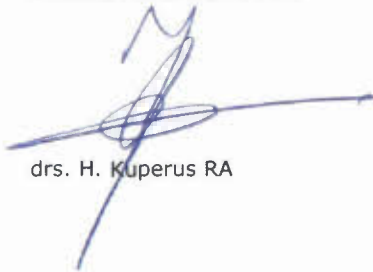
3114557100/2018.039044/RM

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Over onze overige bevindingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening zullen wij u op korte termijn verslag uitbrengen.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'H' and 'K' intertwined, with a horizontal line extending to the right.

drs. H. Kuperus RA

Bijlagen:

- Een exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening
- Twee exemplaren van de controleverklaring zonder persoonlijke handtekening
- Een gewaarmerkt exemplaar van de jaarstukken

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling SSC DeSom

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling SSC DeSom te Wognum gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van gemeenschappelijke regeling SSC DeSom op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten (BBV).
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld op 05-02-2018 door het dagelijks bestuur en op 13-02-2018 ter kennisgeving is verstuurd aan de leden van het algemeen bestuur.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2017.
- Het overzicht van baten en lasten over 2017.
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het Controleprotocol WNT 2017 en het door het algemeen bestuur op 28 december 2016 vastgestelde 'Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2016 van de gemeenschappelijke regeling SSC DeSom' (geldig voor boekjaar 2017). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van gemeenschappelijke regeling SSC DeSom zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 68.080, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 34.040 (0,5% van de totale lasten) rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de voor de gemeenschappelijke regeling van toepassing zijnde vereisten in de Gemeentewet en aan de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag, de overige gegevens en de bijlagen in overeenstemming met het BBV.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld op 05-02-2018 door het dagelijks bestuur en op 13-02-2018 ter kennisgeving is verstuurd aan de leden van het algemeen bestuur.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het door het algemeen bestuur op 28 december 2016 vastgestelde 'Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2016 van de gemeenschappelijke regeling SSC DeSom' (geldig voor boekjaar 2017) en het Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

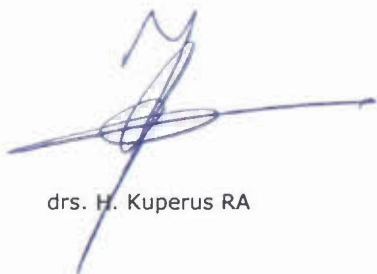
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Alkmaar, 13 maart 2018

Deloitte Accountants B.V.

Paraaf voor identificatie doeleinden:

drs. H. Kuperus RA

Aan het algemeen bestuur van
Gemeenschappelijke Regeling
SSC DeSom
Postbus 45
1687 ZG WOGNUM

Onderwerp

Accountantsverslag 2017

Ons kenmerk

2018.039049/PH

Datum

19 maart 2018

Geacht bestuur,

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Gemeenschappelijke Regeling SSC DeSom (hierna: DeSom), opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur, gecontroleerd. Bij de jaarrekening 2017 van uw gemeenschappelijke regeling hebben wij d.d. 13 maart 2018 een controleverklaring verstrekt, met een goedkeurend oordeel ten aanzien van de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid.

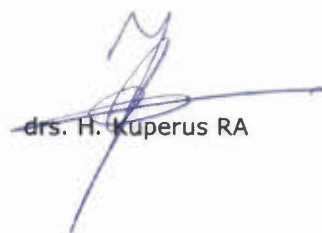
In dit accountantsverslag hebben wij de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen opgenomen, zoals deze zijn geconstateerd naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden. Wij sluiten in dit accountantsverslag aan bij de rapporteringsvoorschriften voor de externe accountant.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid de rapportage mondeling aan u te komen toelichten.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en het management van DeSom.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. H. Kuperus RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte zijn de 'Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2014' gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen bij vragen gecontacteerd worden met betrekking tot dit accountantsverslag:

Dirk Kuperus

Director, Audit Public Sector
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +31 (0)88 288 0212
dkuperus@deloitte.nl

Arjan Schutgens

Senior Manager, Audit Public Sector
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +31 (0)88 288 2476
aschutgens@deloitte.nl

Bob Leeuwenkamp

Manager, Audit Public Sector
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +31 (0)88 288 3560
bleeuwenkamp@deloitte.nl

1. Uitkomsten jaarrekeningcontrole	3
2. Observaties resultaat en vermogen	9
3. Overige onderwerpen	12
Bijlagen	14

1. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

De opdracht tot controle van de jaarrekening is afgerond. Er resteren geen openstaande punten.

Wij hebben op 13 maart 2018 een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2017 verstrekt.

Reikwijdte van de controle

Door middel van de door u getekende opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven voor de controle van uw jaarrekening 2017. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van DeSom. Naast de opdrachtverstrekking zijn het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), uw financiële verordening artikel 212, 213 en 213a, uw "Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2016 van gemeenschappelijke regeling SSC DeSom" (eveneens van toepassing op de controle van de jaarstukken 2017), het normenkader 2017 dat d.d. 13 februari 2018 ter kennisgeving aan de AB leden is verstrekt, en het Controleprotocol WNT 2017 bepalend voor onze controle.

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2017 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Strekking controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2017 van DeSom een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van DeSom op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Naar ons oordeel zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van uw gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in het normenkader 2017 dat d.d. 13 februari 2018 ter kennisgeving aan de AB leden is verstrekt.

Proces controle jaarrekening

De controle van de jaarrekening van DeSom is conform planning verlopen. Over de belangrijkste bevindingen rapporteren wij in dit verslag.

1. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

1.1 Materialiteit

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2017 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties, zoals opgenomen in de door u vastgestelde financiële verordening artikelen 212, 213 en 213a en uw controleprotocol.

Goedkeuringstoleranties		
Fouten	1% van het totaal van de lasten, inclusief dotaties reserves	€ 68.000
Onzekerheden	3% van het totaal van de lasten, inclusief dotaties reserves	€ 204.000
Rapportagetoleranties		

U heeft een rapportagetolerantie van 0,5% van het totaal van de lasten inclusief dotaties aan de reserves vastgesteld. De rapportagetolerantie bedraagt € 34.000.

Wij hebben geen (resterende materiële) controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid geconstateerd; hiervoor verwijzen wij naar bijlage A1. Hierbij houden wij rekening met de door u vastgestelde rapportagetolerantie.

Op basis van onze controlewerkzaamheden hebben wij geconcludeerd dat alle financieel relevante aspecten van wetgeving en verordeningen, zoals opgenomen in uw normenkader, door het dagelijks bestuur zijn nageleefd, en dat zowel de baten en lasten over 2017 als de balansmutaties in 2017 rechtmatig tot stand zijn gekomen. Er is geen sprake van (materiële) controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) ten aanzien van rechtmatigheid die meewegen in ons oordeel.

1.2 Interne beheersing is toereikend

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2017 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en (indien van toepassing) de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle van de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Op basis van onze controle stellen wij vast dat de kwaliteit van de interne beheersing van de bedrijfsprocessen in 2017 in het kader van de accountantscontrole van de jaarrekening op onderdelen bijdraagt aan een betrouwbare informatievoorziening. Onze detailbevindingen en aanbevelingen hebben wij aan uw management gerapporteerd in de managementletter. Hiertoe verwijzen wij naar onze managementletter.

1. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

1.3 Rechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de gemeentewet en moeten door het algemeen bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit kan door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de lasten binnen de begroting blijven en dat het dagelijks bestuur belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan het algemeen bestuur, zodat het algemeen bestuur hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het algemeen bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het dagelijks bestuur inbreuk maakt op het budgetrecht van het algemeen bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV. In de Kadernota rechtmatigheid staat vermeld dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat het algemeen bestuur nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneinde regelingen (3) moeten meewegen in het oordeel van de accountant. In die gevallen dat het algemeen bestuur geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betreft bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen - waarvan het dagelijks bestuur in de jaarrekening moet aangeven dat het algemeen bestuur deze nog dient te autoriseren - in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij het algemeen bestuur nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig en wegen mee in het accountantsoordeel.

1. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Begrotingsrechtmatigheid in uw jaarrekening

In totaal heeft uw gemeenschappelijke regeling € 5.252.000 aan lasten (exclusief toevoegingen aan de reserves) begroot (na wijziging), tegenover € 6.071.000 aan werkelijke lasten. Dit is een overschrijding van € 819.000. Aan baten had uw gemeenschappelijke regeling een bedrag van € 5.515.000 begroot na wijziging, tegenover € 6.474.000 aan werkelijke baten in 2017. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 959.000. Het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten komt derhalve op € 403.000 voordelig.

Naast het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten kent een gemeenschappelijke regeling ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2017 is per saldo € 263.000 toegevoegd aan de reserves, zodat het gerealiseerde resultaat € 140.000 (voordelig) bedraagt.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop het algemeen bestuur de begroting autoriseert. Dat is in uw geval op het niveau van de totale begroting (programmaniveau). De totale lasten zijn met € 819.000 overschreden, echter deze overschrijding is geheel veroorzaakt door de lasten projecten en lasten telefonie/multifunctionals en PDC-producten (totale lasten € 944.000). Tegenover deze lasten ad € 944.000 staan bijdragen voor een zelfde bedrag, waardoor per saldo dus sprake is van begrotingsonrechtmatigheid op de kosten die niet meeweegt in het accountantsoordeel. Deze conclusie trekt het dagelijks bestuur eveneens in de "analyse begrotingsrechtmatigheid" in de jaarrekening. Wij verwijzen u voor een nadere toelichting naar de toelichting op begrotingsrechtmatigheid in de jaarrekening.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Wij constateren een overschrijding van ca. € 7.000 op het krediet "Migratie en Implementatie" die meeweegt in het accountantsoordeel. Deze kredietoverschrijding leidt niet tot een anders dan goedkeurend rechtmatigheidsoordeel.

Niet-financiële rechtmatigheid

Een ander onderdeel van de rechtmatigheidswetgeving is de niet-financiële rechtmatigheid. Dit is niet primair het onderzoeksgebied van de accountant. De accountant heeft als taak u te wijzen op een niet-financiële onrechtmatigheid als eventuele "bijvangst" van de reguliere controle, en op eventuele tekortkomingen in het interne signaleringssysteem. Ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2017 hebben wij geen tekortkomingen omtrent de niet-financiële rechtmatigheid geconstateerd.

1. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

1.4 Geen sprake van belastingplicht in het kader van de vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 zijn gemeenten en gemeenschappelijke regelingen belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Hierdoor zal de gemeente of gemeenschappelijke regeling vennootschapsbelasting (Vpb) moeten afdragen over haar winstgevende activiteiten. Van belang is dat voor iedere afzonderlijke activiteit wordt beoordeeld of die activiteit een ondernemersactiviteit vormt. De VNG heeft in het kader van de behandeling van het wetsvoorstel vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen een lijst opgesteld met activiteiten die gemeenten en gemeenschappelijke regelingen uitoefenen op basis van wettelijke taken, overheidstaken en publiekrechtelijke bevoegdheden. In de activiteitenlijst is per activiteit benoemd of sprake is van een ondernemingsactiviteit. Voor activiteiten dient te worden onderzocht of de ramingen maximaal kostendekkend zijn. Als dit niet het geval is, kan sprake zijn van een ondernemingsactiviteit. Het dagelijks bestuur heeft geconcludeerd dat geen sprake is van heffing van vennootschapsbelasting. Om die reden hoeft in de jaarrekening 2017 geen fiscale last te worden opgenomen. In het kader van de vennootschapsbelasting hebben wij een specialist van Deloitte tax bij onze controle betrokken. Hierbij hebben wij vastgesteld dat uw veronderstelling, zoals is toegelicht in het jaarverslag, passend is. Wij adviseren u op basis van onze controle om uw documentatie ten aanzien van de Vpb overwegingen verder te verbeteren. Een onderneming wordt gedreven wanneer sprake is van (1) een duurzame organisatie van arbeid en kapitaal, die (2) deelneemt aan het economisch verkeer en (3) daarbij winst nastreeft. De vraag of sprake is van een onderneming dient periodiek (minimaal jaarlijks) te worden beantwoord.

1.5 Geen adequate interne controle op WNT-verantwoording

Het actuele controleprotocol WNT 2017 beschrijft de noodzaak van interne controle op uw WNT verantwoording. Wij hebben vastgesteld dat er geen (zichtbare) maatregelen van interne beheersing op de WNT verantwoording aanwezig zijn. Wij adviseren u om zichtbare maatregelen van interne beheersing te implementeren op de WNT door medewerker die niet de WNT-verantwoording in de jaarrekening opstelt en voldoende kennis heeft van de WNT.

1.6 Overschrijding drempelbedrag schatkistbankieren

Wij hebben geconstateerd dat in een tweetal kwartalen, gedurende kwartaal 1 en kwartaal 2, het drempelbedrag voor Schatkistbankieren is overschreden. Voor wat betreft eventuele gevolgen van de overschrijdingen geldt dat in de huidige wetgeving nog geen consequenties (bijv. in de vorm van boeterentes) zijn opgenomen. Conform de Kadernota Rechtmatigheid wegen rechtmatigheidsfouten die geen financiële consequenties hebben niet mee in het accountantsoordeel.

Navraag leert dat u inmiddels contact heeft gehad met uw bank voor het inregelen van een automatische afstorting naar de schatkist indien uw aangehouden middelen buiten 's Rijks schatkist een vastgesteld drempelbedrag overschrijden. Met het treffen van deze maatregel voorkomt u overschrijdingen in de toekomst.

1. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

1.7 Raamovereenkomsten

Wij hebben vastgesteld dat u een relatief groot aantal opdrachten (flexpool) voor de inhuur van IT personeel afneemt bij dezelfde crediteur. Wij hebben in het kader van onze controle vastgesteld dat dit separate opdrachten onder het drempelbedrag voor Europese aanbesteding betreft en derhalve geen rechtmatigheidsafwijkingen geconstateerd. Het totaal van de opdrachten overschrijdt echter het drempelbedrag voor Europese aanbesteding. Wij adviseren u om in verband daarmee een raamovereenkomst overeen te komen met betrekking tot de inhuur van IT personeel.

1.8 Memoriaalboekingen en tussenrekeningen

Wij hebben vastgesteld dat u de tussenrekeningen tussentijds niet (zichtbaar) specificeert en analyseert. Het tijdig opschonen van tussenrekeningen draagt bij aan de betrouwbaarheid van uw tussentijdse informatievoorziening, zoals voor- en najaarsrapportage. U specificeert en analyseert de tussenrekeningen overigens wel tijdig voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole. Wij adviseren u om op periodieke basis tussenrekeningen te specificeren en analyseren.

U voert een zichtbare interne controle uit op de juistheid van de opgestelde en geboekte memoriaalboekingen. Deze controle wordt achteraf, dat wil zeggen: na het boeken uitgevoerd. Wij adviseren u om de controle op memoriaalboekingen preventief uit te voeren, voorafgaand aan boeking in de financiële administratie. Gezien het jaarlijks relatief beperkte aantal memoriaalboekingen loopt u overigens een beperkt risico dat foutieve boekingen niet tijdig worden ontdekt en gecorrigeerd.

1.9 Intern controleplan

U heeft nog geen officieel vastgesteld intern controleplan, maar voert gedurende (en deels na afsluiting van) het boekjaar voorbereidende werkzaamheden voor de accountantscontrole uit. Gezien de geringe omvang en niet complexiteit van uw organisatie voert u in overleg met ons a-selecte deelwaarnemingen uit ter voorbereiding op de accountantscontrole. In verband met tijdelijke uitval van uw medewerker financiële administratie is na de interim-controle geen resterende deelwaarneming over de laatste periode van het boekjaar uitgevoerd. Hierbij merken wij op dat u als gevolg van beperkte bezetting op de financiële administratie relatief kwetsbaar bent. Wij voeren onze controlewerkzaamheden op de verschillende posten en transactiestromen volledig gegevensgericht uit.

Hoofdstuk 2

Observaties resultaat en vermogen

2. Observaties resultaat en vermogen

Observaties ten aanzien van de financiële performance van DeSom

Ontwikkeling resultaat

In het BBV, de verslaggevingsregels die gelden voor uw gemeenschappelijke regeling, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd (met uitzondering van de uitkering van eigen vermogen aan deelnemende gemeenten). In het overzicht van baten en lasten valt daarom het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten te onderkennen, en valt apart het gerealiseerde resultaat te onderkennen. Het verschil tussen beide resultaten betreft het saldo van de gelden die u gedurende het jaar heeft onttrokken en toegevoegd aan uw reserves.

Het gerealiseerde resultaat (bedragen x € 1.000) over 2017 is als volgt opgebouwd:

De totale lasten van uw gemeenschappelijke regeling over 2017 bedragen	€ 6.071	
De totale baten van uw gemeenschappelijke regeling over 2017 bedragen	€ 6.474	
Het overschot bedraagt (voordelig totaalsaldo baten en lasten)		€ 403
Gedurende het jaar heeft u al voor diverse zaken besloten gelden te reserveren. Deze gelden zijn in de reserves gestort.	€ 737	
Tevens hebt u besloten tot het dekken van diverse uitgaven uit reserves.		
Over 2017 betreft dit:	€ 474	
Per saldo gedurende het jaar gelden gestort in de reserves		€ 263
Gerealiseerde resultaat (positief)		€ 140

NB: bij de resultaatbestemming van het boekjaar 2016 is besloten om een bedrag van € 93.000 terug te betalen aan de deelnemers. De uitkering van eigen vermogen aan de deelnemers wordt rechtstreeks in het eigen vermogen gemuteerd (uitkering uit de Algemene reserve).

Het nog te bestemmen resultaat is als "gerealiseerd resultaat" afzonderlijk opgenomen in de balans. Op grond van artikel 35 van de gemeenschappelijke regeling kan het algemeen bestuur besluiten om een positief resultaat geheel of ten dele (tot maximaal 2,5% van de begroting) aan een (nog te vormen) algemene reserve of een (nog te vormen) bestemmingsreserve toe te voegen. Ook kan het algemeen bestuur besluiten om het positieve resultaat uit te keren aan de deelnemende gemeenten, naar rato van de bijdrage zoals deze in de begroting is bepaald. Met het vaststellen van de jaarstukken zal het algemeen bestuur derhalve hier een besluit over (moeten) nemen.

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Voor de verschillenanalyse verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.

2. Observaties resultaat en vermogen

Observaties ten aanzien van de financiële performance van DeSom

Ontwikkeling eigen vermogen

Doordat u in 2017 meer heeft toegevoegd aan uw reserves dan u heeft onttrokken, is het eigen vermogen toegenomen. De toename van het eigen vermogen van (afgerond) € 310.000 komt overeen met het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten (resultaat voor bestemming) van € 403.000 minus de uitkering aan deelnemers van € 93.000. Per saldo is er na toevoegingen en onttrekkingen uit uw reserves sprake van een nog te bestemmen resultaat (positief) van € 140.000.

De ontwikkeling van het eigen vermogen ziet er als volgt uit:

Ontwikkeling Eigen Vermogen (bedragen x € 1.000)	2017	2016
Stand van de reserves per 1 januari	€ 631	€ 607
Tussentijdse resultaatbestemming tijdens boekjaar (per saldo onttrokken/toegevoegd aan de reserves)	€ 263	-/- € 98
Gerealiseerd resultaat	€ 140	€ 316
Totaal saldo van baten en lasten	€ 403	€ 218
Uitkering aan deelnemers/gebruikers uit het eigen vermogen	-/- € 93	-/- € 194
Stand per 31 december	€ 941	€ 631

2. Observaties resultaat en vermogen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Voor de ontwikkeling van uw eigen vermogen verwijzen wij naar de toelichting op de balans.

De omvang van uw eigen vermogen bedraagt ultimo 2017 (afgerond) 22,2% van het balanstotaal (2016: 10,9% van het balanstotaal). De weerstandscapaciteit is daarmee toegenomen.

Het weerstandsvermogen vormt de financiële buffer voor de strategische risico's waar u geen beheersmaatregelen voor heeft getroffen dan wel heeft kunnen treffen. Een goede invulling van de benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van een structurele en volledige uitvoering van risicomanagement. Het opzetten van een systeem van risicomanagement levert op dat u en het dagelijks bestuur een (concreter) inzicht kunnen geven in de gesignaleerde risico's.

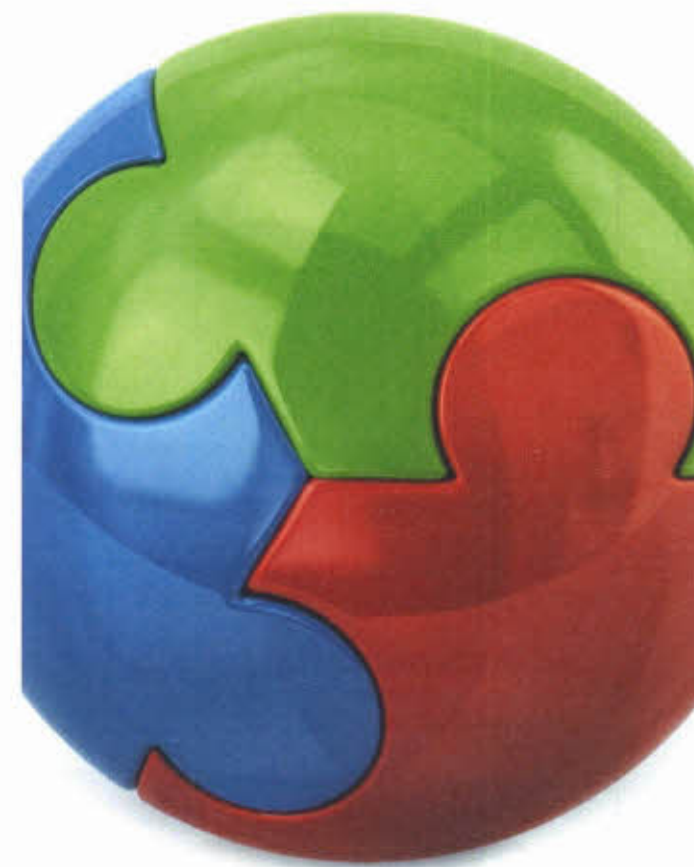
In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in uw jaarverslag is in beperkte omvang informatie opgenomen over de weerstandscapaciteit en risico's.

Bij risicomanagement is het duiden van het weerstandsvermogen geen doel op zichzelf, maar een onderdeel van de uitkomst van het risicomanagementproces. Het gaat er bij risicomanagement om dat u op de hoogte bent van de op dat moment actuele risico's (met een hoge kans en impact) en dat daarop passende beheersingsmaatregelen worden getroffen. Enkel als deze beheersingsmaatregelen niet mogelijk zijn, dan wel niet wenselijk zijn, vormt het opvangen van de risico's met de weerstandscapaciteit de oplossing.

Overige onderwerpen

1. Opdracht controle verstrekt	14
2. Bevestigingen van het management ontvangen	14
3. Geen meningsverschil met het management	14
4. Grondslagen van de jaarrekening	14
5. Frauderisicoanalyse is geactualiseerd	15
6. Gezamenlijke risicoanalyse als basis	15
7. Onafhankelijkheid geborgd	15
8. IT omgeving - introductie en reikwijdte	16
9. Cyber security	16
10. Disclaimer en beperking in gebruik	17

3. Overige onderwerpen

1. Opdracht controle verstrekt

Door middel van de door u getekende opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven voor de controle van uw jaarrekening 2017.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van DeSom. In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de beleidsregels toepassing Wet Normering Topinkomens (WNT).

2. Bevestigingen van het management ontvangen

Wij hebben van uw directeur een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

3. Geen meningsverschil met het management

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van DeSom de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

4. Grondslagen van de jaarrekening

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van DeSom. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities die vaak inherent onzeker zijn.

De verslaggevingsgrondslagen van DeSom zijn uiteengezet in de paragraaf "Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling" van de jaarrekening 2017.

Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Hierbij hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd.

3. Overige onderwerpen

5. Frauderisicoanalyse is geactualiseerd

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden berust bij de directie en het dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur ziet erop toe dat door het dagelijks bestuur en de directie adequate preventieve en repressieve beheersmaatregelen zijn ingesteld om het risico op fraude zoveel mogelijk te beperken.

Als uw accountant hebben wij de verantwoordelijkheid om het risico te beoordelen dat de jaarrekening als gevolg van fraude, onjuistheden of verduistering van activa, afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten. Derhalve hebben wij als onderdeel van onze controle de directie gevraagd het risico in te schatten dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude.

U heeft de interne risico-inventarisatie in 2017 geactualiseerd. Wij hebben verder zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop gericht waren om het risico van het mogelijk "omzeilen" van de interne-beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen, controles van schattingen (voor zover relevant), en wij hebben significante en ongebruikelijke transacties onderzocht. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2017 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

6. Gezamenlijke risicoanalyse als basis

Onze aanpak kenmerkt zich door een risicobenadering, waarbij de focus wordt gelegd op wat fout kan gaan en tot een afwijking van materieel belang kan leiden in belangrijke jaarrekeningposten en toelichtingen. Als wij de controle van DeSom vanuit dit perspectief benaderen, betekent dit dat wij aandacht besteden aan die gebieden die er toe doen, en dat wij geen werkzaamheden uitvoeren op punten die niet of weinig relevant zijn.

7. Onafhankelijkheid geborgd

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) opgenomen in de "Nadere voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant". Deze voorschriften vormen een belangrijk onderdeel van het normenkader waaraan accountants moeten voldoen. De naleving hiervan is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Op basis van toetsing aan ons normenkader concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant van DeSom met betrekking tot de door ons geleverde assurance-diensten is gewaarborgd.

3. Overige onderwerpen

8. IT omgeving – Introductie en reikwijdte

Het primaire doel van onze controle is bij te dragen aan de mate van vertrouwen dat de beoogde gebruikers stellen in de financiële overzichten. Dit wordt bewerkstelligd doordat wij een oordeel tot uitdrukking brengen over de vraag of de financiële overzichten in alle van materieel belang zijnde opzichten opgesteld zijn in overeenstemming met een van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving. Voor deze doeleinden inventariseren wij jaarlijks de IT omgeving, risico's en (significante) tekortkomingen op de volgende drie gebieden:

- Toegangsbeveiliging: beheersingsmaatregelen die ervoor zorgen dat alleen bevoegde personen toegang hebben tot de IT-systemen en alleen voor zover deze toegang nodig is voor het uitvoeren van de werkzaamheden uit hun taakomschrijving.
- Systeemverandering: beheersingsmaatregelen die ervoor zorgen dat alle veranderingen in het IT-systeem moeten worden geautoriseerd en die ervoor zorgen dat de veranderingen effectief getest zijn voor de implementatie.
- Datacentrum en netwerkactiviteiten: beheersingsmaatregelen die ervoor zorgen dat centrale IT-activiteiten ingepland en gemonitord worden, dat de data kunnen worden hersteld in het geval van falen van het systeem en dat de fysieke toegang tot de IT-systemen effectief beveiligd is.

Wij hebben samen met onze collega van Risk Services (IT auditor) ten tijde van de interim-controle gesproken met de beleidsadviseur Informatie/ICT van de SED organisatie (verantwoordelijk voor het functioneel beheer). Ook hebben wij gesproken met uw organisatie (verantwoordelijk voor het technisch beheer). Op basis van onze inventarisatie van de IT omgeving en de opvolging van bevindingen ten aanzien van algemene IT-beheersingsmaatregelen vorig boekjaar hanteren wij een controleaanpak waarbij niet gesteund wordt op de IT-beheersingsmaatregelen. Hierbij merken wij op dat tot op heden géén IT audit is uitgevoerd op general IT controls en application controls. Overigens ligt een deel van de verantwoordelijkheden bij de SED organisatie.

9. Cyber security

Cyber is een onlosmakelijk onderdeel geworden van onze samenleving. Dagelijks werken wij met digitale oplossingen, zowel privé als zakelijk. Door gebruik van internet, interne netwerken en bedrijfsapplicaties hebben alle organisaties, ongeacht hun omvang, te maken met aan cyber gerelateerde risico's zoals cyber crime. Als cyberrisico's zich voordoen, kunnen deze een (significante) impact hebben op de financiële systemen, de interne beheersingsmaatregelen en de jaarrekeningcontrole.

Wij hebben u verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van cyberrisico's in het betalingsverkeer, door het onttrekken van persoonsgegevens, vertrouwelijke gegevens of Intellectual Property of door het verstoren van de bedrijfsvoering.

In onze gesprekken geeft u aan dat u zich bewust bent van cyberrisico's en geeft u voorbeelden van de manier waarop deze worden beheerst. In 2017 heeft u door een onafhankelijk expert een uitgebreide beveiligingsscan op de complete infrastructuur laten uitvoeren. Op basis van deze beveiligingsscan gaat u na in hoeverre uw cybersecurity verder wordt versterkt.

3. Overige onderwerpen

10. Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en het management van DeSom, en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor is opgesteld en bedoeld. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg op ons aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond wordt of in wiens handen het komt.

De aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing dienen niet gelezen te worden als een afzonderlijk verslag. De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven, zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie over het systeem van interne beheersing en de werking daarvan.

Bijlagen

1. Bijlage A1: Niet-gecorrigeerde fouten
2. Bijlage A2: Gecorrigeerde fouten

19

20

Bijlage A1: Niet-gecorrigeerde fouten

Niet-gecorrigeerde fouten

De volgende niet-gecorrigeerde fouten zijn gedurende onze werkzaamheden vastgesteld.

Wij hebben van uw directeur (namens het dagelijks bestuur) een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin is bevestigd dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. De directeur heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde fouten.

Aard van de fouten	Rechtmatigheid	Getrouwheid	Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.	Onzekerheid rechtmatigheid betreft tevens getrouwheid	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	N.v.t.	N.v.t.	Onzekerheid rechtmatigheid is per saldo ook een onzekerheid inzake getrouwheid	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout <i>Te hoge dekking uit de bestemmingsreserve M&I</i>	€ 5.000	€ 5.000	(Sub)totaal onzekerheden in de controle getrouwheid	Subtotaal € 0	Totaal € 0
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.	Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	Subtotaal € 5.000	Totaal € 5.000	Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-staatssteun)	N.v.t.	N.v.t.
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten <i>Kredietoverschrijding</i>	€ 7.331		Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	N.v.t.
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/et cetera)	N.v.t.		Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	N.v.t.
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.		Totaal onzekerheden in de controle rechtmatigheid	Totaal € 0	N.v.t.
Overige rechtmatigheidsfouten	N.v.t.				
Totaal rechtmatigheidsfouten	Totaal € 12.331				

Bijlage A2: Gecorrigeerde fouten

Gecorrigeerde fouten

De tabel hieronder bevat alle afzonderlijk geïdentificeerde en gecorrigeerde fouten groter dan € 34.000 (uw rapportagetolerantie).

	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Feitelijke afwijkingen (factual misstatements)		
Correctie uitbetaling aan deelnemers (geen last, maar rechtstreekse vermogensuitkering)	€ 93.000	€ 93.000
Personeelsgerelateerde baten (in eerste instantie gesaldeerd onder de personeelslasten)	€ 47.000	€ 47.000
Inschattingsafwijkingen (judgemental misstatements)	N.v.t.	N.v.t.
Geprojecteerde afwijkingen (projected misstatements)	N.v.t.	N.v.t.

